

„A feszültség csak a kozovói konzul személyes megjelenése után, az ő közbenjárásával oldódott fel. Szívszorító látvány volt...”
Égtájoló ► 3. oldal

„Míg a nyugati nemzetek múltjuk bemutatásakor igyekeznek a pozitív, előremutató eseményekre koncentrálni, addig mi, magyarok sok esetben csak a sikertelenségeket hangsúlyozzuk.”
Történelemtanárok konferenciája ► 1–4. oldal

„Jelenleg harminchét intézményben zajlik diakóniai tevékenység, melynek kereteit világi és egyházi jogszabályok jelölik ki.”
Bemutatkozik az evangélikus diakónia ► 5–6. oldal

„Az evangélikus templom előtt százával feküdtek a halottak, minden biznnyal az evangélikus gyülekezet is nagy emberáldozatokat szenvedett.”
Budapest kálváriája ► 9. oldal

A melegedő első hete ► 3. oldal
Beszélgetés a Tomka házaspárral ► 4. oldal
Az élet oroszlánjainak vermében ► 7. oldal
Nem lehetek ennyire rasszista! ► 8. oldal
Interjú Majorosné Lasányi Ágnessel ► 10. oldal
Andorka Eszterre emlékezve ► 13. oldal

Énekes magvetés a Faszorban

ARADI GYÖRGY FELVÉTELE

A zene hullámhosszán is folyt a magvetés a faszori evangélikus templom angol és magyar nyelvű istentiszteletén a Rómából érkezett St. George's British International School diákainak és zenészei jóvoltából. A Darren Everhart művészeti vezetésével Magyarországon turnézó kórus színes programmal gazdagította az istentisztelet üzenetét.

A hagyományos zsoltárénekléstől a Gloria, Sanctus és Agnus Dei tételig, Mozart Allelujától egy spirituálén át Howard Goodall Love Divine című művéig szívet melengetően szólt a karzatot megtöltő mintegy hetven fiatal szolgálata. A gyülekezet tagjai a római diakokkal a szomszédos gimnázium aulájában szeretetvendégségen találkozhattak.

Egy felkiáltójel görbületei

■ BENCE IMRE

Internetes megosztás révén jutott el hozzám egy érdekes írás. A cikket továbbító gyülekezeti tagunk csupán ennyit írt mellé: „Igen!” A nagy „felkiáltójeles igen” serkentett arra, hogy átolvassam a cikket. A címe is elárulta, hogy az egyik legégetőbb közéleti kérdéssel foglalkozik a Hvg.hu-n Balvány György írása: Jézus is Charlie, avagy a szólásszabadság teológiája.

Izgalmas olvasmányként futottam végig a sorokat. A szerző sok-sok mondata magával ragadott. A megfogalmazott remény, hogy a franciaországi terrortámadás tragédiája a különböző gondolati utakon járókat is közelebb hozhatta volna egymáshoz, az én várakozásomat is tükrözte. Mert ott, ahol ekkora a vész, és ilyen katasztrófák történnek, nem lehet kicsinyes dolgokon kakaskodni.

Nagyon izgalmasnak találtam a szerző eszmeifuttatását arról, hogy számára nem szent a szólásszabadság; ezzel azt a helyes értékrendet tükrözte, amely a kulturált egymás mellett élés szabályait meghatározhatja. Hisz ott, ahol a szólásszabadságnál fontosabb az élet és legfőképp az ember tisztelete, a szavaknak, a kifejezett gondolatoknak építő jellegük van.

Az írás azon fejezete, amely Jézus provokátor voltáról szól, személyes önvallomással kezdődik; a szerző a hitéről vall, részletesen és őszintén. Ezek a sorok tovább csigázták az érdeklődésemet. Érdekesítő az a gondolatmenet is, amely bibliai idézetekkel rajzolja meg Jézus környezetét, provokáló szavait és magatartásformáját. És mégis ott feszült bennem a nyugtalanító kérdés: hol van az a vékony mezsgye, amely nem engedi meg, hogy összemossuk Jézus provokatív megnyilvánulásait a terrorista-támadást elszenvedett Charlie Hebdo karikatúráival?

Bevallom, magam is keresem a válaszokat, és a felkiáltójel az igen után kérdőjellel görbül. De az a reményem, hogy amint a cikk a szólásszabadság teológiájáról beszél, úgy kezdünk el közösen gondolkodni a humor és a karikatúrák teológiájáról is.

Az igaz, hogy Jézus azért jött, hogy Isten szentségét közvetítse a világban. A maga isteni volta révén élesen meglátta a bűn külső és belső torzításait, és ezek ellen olykor szelíd szóval és a szeretet érzetével, olykor kemény és őszinte beszéddel küzdött. Ezek a szavak valóban provokatívok voltak, és karikázó módon rajzolták le a kor vallási vezetőit. Képzelnünk csak magunk elé egy tevé nyeldekő farizeust és egy külsőleg tiszta táliból tisztátalanságot fogyasztó írástudót vagy egy profétának síremlékét állítót, aki éppen kora profétáit fenyegeti életveszéllyel (Mt 23)! De Jézus minden provokáló szava mögött ott volt a Szent tiszteletben tartása.

Nem azért jött, hogy a bűn által groteszkké vált világot kigúnyolja, ha-

nem hogy segítsen abban, hogy újra felfedezzük a Szent szépségét, atyai szeretetét. És megtérjünk a provokáció által. Sohasem az embert, hanem az ember Istentől elszakadt cselekedetét helyezte éles látása és újlást, megtérést provokáló szavai és tettei fókuszába.

Ő tudta, hogy hol húzódik a határ a Szent és a profán között. Azt is látta, hogy mi az oka ennek: ott, ahol a bűn uralkodik, nagyon éles a határ. S mindent azért tett, hogy az Isten szentségével átitassa a profánt. „Ti azért legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt 5,48)

Talán ez a különbségtétel hiányzik korunk provokatív humorából, ez az érzékeny cizellálás: a Szentet tisztelnem, az élet bűn által szült groteszk helyzetét pedig – éppen a Szenthez való ragaszkodásom miatt – a jobbítás szándékával nevetség tárgyává tehetem.

Persze a mezsgyekérdés tovább ragozható. Ha Isten szent, ő a teremtő, tehát az élet feltétlen tisztelete is kötelesség. S ha minden ember és a teremtett világ is magán hordja Isten keze nyomát, akkor ki az, aki gúnyt űzhet abból, vagy éppen nevetség tárgyává teheti? Jézus viselkedésében – és ezen a ponton ellene kell mondanom az idézett cikk szerzőjének – éppen az a fantasztikus, hogy még a legmarkánsabb helyzetben sem bántja az embert. Még a kufárokat sem nevezi rablóknak, akik pedig a vallási praktikusság és kényelem bűnének kiszolgálói lettek. Ők nem rablók, ők „csak” rablók barlangjává tették a templomot. A rablók barlangja az a hely, ahol a bűnös sértetlenül (büntetés és változtatás kényszere nélkül) vészelt át mindent. Pedig az Atya házában, az imádság házában épp az emberi élet formálódása lehet a tét.

Jézus azt is mondta, hogy az alázat és a szelidséget is tőle kell tanulnunk. Tehát aki éppen ennek a szelidségnek és alázatnak a híjával lesz a groteszk kigúnyolójává, az nem az építés és jobbítás, hanem a lenézés és a feszültségkeltés eszközeként használja a karikatúra kellékárát.

Ha tetteinket a „Mit tenne Jézus?” kérdés tükrében vizsgáljuk, akkor megláthatjuk, hogy a terrortámadások áldozatai nem mind a jézusi áldozat késői követői. Lehet, hogy az indulat, mely ellenük irányult, ugyanazon düh volt, amely Jézust is keresztre juttatta, de nem minden kereszt a Megváltó keresztje.

Nekünk, Európában élő keresztyéneknek minden téren sokkal komolyabban kellene vennünk Jézust. Tapasztaljuk, hogy a vallási fundamentalistáknál nincs kegyetlenebb, de azt is, hogy Jézus keresztje a kegyelem forrása, hogy egészen más minőségű legyen az életünk – és még a humorunk is!

A szerző a Budai Egyházmegye esperese, budavári igazgató lelkész

„Jóban is lehet lenni saját múltunkkal”

Másodszor találkoztak az evangélikus iskolák történelemtanárai Aszódon

► Az evangélikus iskolák történelemtanárainak konferenciáját február 6-án tartották az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium és Kollégium dísztermében. A második alkalommal megszervezett tanácskozáson – mely a tavalyi konferencián megkezdett párbeszéd folytatásának tekinthető – tizenkét iskola képviseltette magát a Galga-parti városban.

Péterfi Gábor tantárgygondozó, az esemény szervezője szerint a két konferencia felépítése is megegyezett: az egyházi előljárók a történelemtanárokat érintő aktuális kérdésekre reflektáltak – idén a reformáció és oktatás volt a kiemelt téma –, majd

szaktudományos, szakmódszertani és múzeumpedagógiai témájú előadások hangzottak el. A két rendezvény egységét a szervezők abban is igyekeznek kifejezni, hogy a tavalyi és idei tanácskozás előadásait kötetbe szerkesztve megjelentetik, így

azok mások számára is hozzáférhetővé válhatnak.

Dr. Roncz Béla, az aszódi evangélikus iskola igazgatója köszöntőjében hangsúlyozta, hogy az evangélikus szellemiség alappillére a hit mellett a szülőföld szeretete. A földrajz szakos intézményvezető a földrajz és a történelem tantárgy kapcsolatára utalva megemlítette, hogy a Galga menti intézmény diákjai a Rákóczi Szövetség támogatásával rendszeresen tanulmányi kirándulásokon vehetnek részt a Felvidéken.

► Folytatás a 4. oldalon

Luther-konferencia

Új témák és izgalmas eszmecezerék

Révfülöpon a múlt hétvégén rendezték meg az idei Luther-konferenciát. A nyitónapon Isó Dorottya veszprémi lelkész bevezető köszöntője után Tóth Károly István soproni lelkész tartott áhítatot. Dr. Reuss András, az Evangélikus Hit-tudományi Egyetem professor emeritusa Testét, vérét adja ő nekünk címmel az úrvacsora értelmezésének néhány kérdéséről adott elő.

A második nap a reggeli áhítaton Klimentné Ferenczy Andrea esztergomi lelkész szolgált. Dr. Ittész Gábor, a Semmelweis Egyetem docense a Felkészülés a halálra című, magyarul még meg nem jelent Luther-igehirdetést (Sermon von der Bereitung zum Sterben) és a késő középkori ars moriendi kapcsolatát elemezte, Tölly Balázs, a soproni líceum igazgatója pedig az Asztali beszélgetésekbe lapozott bele.

Véghegyi Antal lelkész, az Evangélikus Élet A vasárnap ígéje rovatának vezetője Láthatóan kegyelemből címmel tartott előadást. Dr. Fabiny Tibor, a Magyarországi Luther Szövetség elnöke A kereszt teológiája – A Heidelbergi disputa tételeinek közös olvasása és megbeszélése címmel mondta el referátumát. Dr. Hafenschér Károly, az állami Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosa Van-e okunk ünnepelni? című előadásában a reformáció ötszáz éves jubileuma kapcsán felmerülő elvi kérdésekről beszélt.

Az utolsó napon Ittész János nyugalmazott evangélikus püspök hirdette Isten ígését.

► Evangelikus.hu

A honlapon videofelvételeken megtekinthető az egyes előadások, amelyeket az Evangelikus Élet is közölni fog.

Közlemény

A Magyarországi Evangélikus Egyház háláját fejezi ki az Örökévalónak Schweitzer József főrabbi minket is meggazdagi-
tó életéért és szolgálatáért.

Amikor most búcsúzni kényszerülünk tőle, közös gyászunkban Jób hitvallásával fejezzük ki részvétünket és vigasztaló reményességünket a gyászoló családnak és a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) vezetőségének:
„...tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára megáll a por fölött, és ha ez a bőröm szerte-foszlik is, testem nélkül is meglátom az Istent.”

(Jób 19,25–26)

Együtt érző, imádkozó szeretettel:
a Magyarországi Evangélikus Egyház Elnöksége

Konzultáció a felügyelők feladatairól

A Veszprémi Evangélikus Egyházme-
gyében működő huszonhat anyagyü-
lekezet felügyelői részére szerveztek
nagy érdeklődés mellett konferenciát az
elmúlt hétfévén. „Az egyházközi fel-
ügyelők munkáját és szolgálatát kíván-
juk segíteni” – fogalmazott *Polgárdi*
Sándor esperes. A viszonylag nagy
egyházmegegyében a jövőben is igény lesz
ilyen jellegű tanácskozássra, így a tervek
szerint 2016-ban is találkozni fognak.

A nap kezdetén Polgárdi Sándor Kol
3,16 – „Krisztus beszéde lakják benne-
tek gazdagon úgy, hogy tanításokat egy-
mást teljes bölcsességgel, és intések egy-
mást zsolttárolással, dicsérettel, lelki
énekekkel; hálaadással énekeljétek szí-
vetekben Istennek” – alapján tartott
áhitatot. Kiemelte, hogy a kezdetektől
fogva jelen van egyházunkban a tanít-
ás szolgálata. Hangsúlyozta, hogy
2015 a reformáció és az oktatás éve.

Gyülekezeteinkben a reformáció
kezdétén először iskolát építettek. Ez
a szolgálat napjainkban is kiemelt je-
lentőségű – elég csak az állami isko-
láknál végzett hittanári munkára
gondolnunk. Nagy igény van még
több hitoktató szolgálataira.

Szamosi Attila egyházmegegyei más-
odfelügyelő mint zsinati tag szolt a
zsinat felépítéséről, munkájáról, ki-
emelve a törvényi szabályozás minden-

kori aktualitását. Az életből vett pél-
dával is rávilágított a szabályozás
szükségességére.

Henn László egyházmegegyei fel-
ügyelő előadásában egy esztendő ta-
pasztalatait gyűjtötte össze. Miután
föltette a kérdést, hogy a jelenlevők kö-
zül ki olvasta el már az egész törvény-
könyvet, felhívta a hallgatóság figyel-
mét törvényeink megismerésének
fontosságára. A gyülekezeti szabály-
rendeletek aktualizálását kérte.

Az egyházmegegye esperese a jelen-
levő felügyelők számára összeállított
egy olyan munkaanyagot, amely segíti
szolgálatukat, valamint az elnökségben
a közös munkát. A kiadvány ismerteti
a megyei, az egyházkerületi és az or-
szágos programokat, továbbá az elmúlt
időszakban megjelent gazdasági kör-
lélvél különösen lényeges részeit.

Polgárdi Sándor előadásában átte-
kintést adott az elmúlt évről az evan-
gélikus egyház és az egyházmegegye
szempontjából fontos eseményeiről.
Hangsúlyozta, hogy egyre több a hit-
oktatói feladat, és utalt a tanítás szolgál-
gátára is.

A hitoktatói illetmények központi
bérszámfejtése nagy terhet vett le a
gyülekezetek válláról. Az esperes a
„Mókus rendszerben” történő elektro-
nikus bevallás előnyeit taglalta. Az el-

múlt év végén a megyei közgyűlésen
és a számvevőszéki elnököknek tartott
konferencián többször ismertették a
szöveges pénzügyi beszámolót; egy du-
nántúli gyülekezetben és Budapes-
ten tartottak továbbképzést a témában.

Meghívott előadó volt a hétfévén
Mekota Ervin, a Magyar Tudomá-
nyos Akadémia Főtitkári Titkárságá-
nak műszaki szaktanácsadója, aki a
gyülekezetek beruházási tevékenység-
éről beszélt. Az elmúlt EU-s ciklus-
ban az egyházmegegyében sok templom
újult meg úgynevezett LEADER pro-
gramokból, és kétszázötvenmillió forint
értékű pályázati forrásból renoválták
a templomokat.

Mekota Ervin a beruházások minő-
ségbiztosítási rendszerére hívta fel a fi-
gyelmet *Jövőkép – problémakezelési
megoldások* címmel. Előadásában rá-
mutatott arra, hova szeretnének elju-
ni: a tervezéstől a megvalósításon át az
egy éves műszaki bejárásig. A vetített
előadás lehetővé tette, hogy a gyüle-
kezeti vezetők végigkísérhessenek egy
fontos beruházási tevékenységet. Az
alapkérdések tisztázásán túl ismertet-
te azt is, hogy az épületdiagnosztika,
épületállomány-kataszter mindenkit
segít abban, hogy lássa, mire kell még
jobban figyelni.

■ - I - R

Czibere Károly államtitkár látogatást tett Gáncs Péter püspöknél

Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke hivatalá-
ban fogadta múlt csütörtökön Czibere Károly szociális ügyekért és társadal-
mi felzárkózásért felelős államtitkárt (képünkön).

A melegedő első hete

► Az evangélikus diakónia krízispontja a Magyarországi Evangélikus
Egyház Országos Irodája Üllői út 24. szám alatti székházának földszint-
jén már egy hete fogadja hétköznaponként a hideg elől bemenekülő
rászorultakat.

A krízispontot a kezdeti bizalmatlan-
ságot követően egyre többen keresik fel
a környékbeliek közül. Van, aki csak fél
óra ülni be melegedni, de van olyan is,
aki egész délelőtt egy asztalra borulva
alszik. Akad a külvilágot szinte már tel-
jesen kizáró, de olyan is, aki szívesen
mesél megpróbáltatásairól.

Az ott dolgozóknak és önkéntes se-
gítőknak már az első héten több
megható és erőt adó pillanatban le-
hetett részük. Már „rég”, jó ismerős-
ként köszönhetik a rendszeresen
visszatérő Pétert, aki a lakásmaffia ál-

dozataként néhány hete az utcán
kénytelen élni. Vagy például fogadhat-
ták az országos iroda több áldozat-
kész munkatársát, akik hol egy tucat
zsömlével, hol süteménnyel, több
esetben pedig ruhaadománnyal ér-
keztek. Egy, a környéken élő idős
hölgy, aki a rádióban hallott a krízis-
pontról, úgy döntött, hogy nyugdíjá-
ból tízezer forintot ad a betérők tá-
mogatására. Egy kisfiú pedig a malac-
perselyében gyűjtött pár ezer forint-
ját küldte el, hogy ő is segíthesen.

■ HAJDÚ TIBOR

**Szarvas: idén negyedszer osztottak
ételt.** Nyolcszáz adag Jókai-bable-
vest osztott ki múlt vasárnap a szarvasi
Ótemplomi Szeretetszolgálat a székh-
helye előtti parkolóban. Az ételosztá-
sokat helyi vállalkozók, névtelen ado-
mányozók karolták fel. Az idők ott-
honának munkatársai a szorgos kezű
lakók és önkéntesek segítségével már
pénteken elkezdtek a hozzávalók elő-
készítését. A tervek szerint most egy
hónapig szünetelnek az ételosztások
Szarvason, aztán március elsején új-
ra meleg étel várja majd a rászoruló-
kat az istentisztelet után.

► Facebook.com

AZ EVANGÉLIKUS.HU FELVÉTELE

„...az eljövendőt keressük”

A múlt héten nyolcórás dráma hely-
színe volt a győri vasútállomás. Ko-
szovói albán menekültek igyekeztek
Bécs felé, de a csoport egy részét már
Tatabányán, a többségét pedig Győr-
ben leszállították a vonatról. Menet-
jegyük ugyan volt, de érvényes szem-
élyi dokumentumot nem tudtak
felmutatni. Mivel nem működtek
együtt a hatóság embereivel, hossza-
dalmas alkudozás kezdődött, amely-
nek kimenetelét sokáig nem lehetett
bemérni sem.

Az emberek leültek a pályaudvar
kövére, és nem akartak elmozdulni
onnan. Lehetetlen, órákig tartó patt-
helyzet alakult ki. A feszültség csak a
koszovói konzul személyes megjele-
nése után, az ő közbenjárásával oldó-
dott fel. Szívszorító látvány volt, ami-
kor a több mint kétszázharminc riadt
embert – közöttük nagy számban
könyves szemű édesanyákat és gyer-
mekeiket, kamasz fiúkat és lányokat
– a pályaudvarra érkező rendőrségi
buszokra ültették és elszállították.

Ez a történet nem egyedül. Nap
mint nap ismétlődik a szemünk lát-
tára a Budapest és Bécs között köz-
lekedő nemzetközi vonatokon, sztrá-
dáinkon, a zöldhatáron – és persze
szerte a világon. Hány és hány felka-
varó történet jutott és jut el hozzánk
a média közvetítésével is. Hallot-
tunk emberekről, akik például csóna-
kon indultak neki a tengernek vala-
melyik észak-afrikai országból Euró-
pa vagy Kubából az Egyesült Államok
felé. Aztán félholtan, legyengülve, ki-

száradt állapotban találtak rájuk.
Mások oda sem értek, nyomtalanul
eltűntek, vagy azonosíthatatlan holt-
testüket kivetette valahol a tenger
vagy az óceán.

A média ingerküszöbét a problé-
ma nagyságához képest ritkán lépi át
a menekültek ügye. Csak akkor válik
témává, ha valami különleges vagy
„érdekes” történet ezen a területen.
A múlt heti győri esemény „különle-
ges” volt, mert egyszerre több mint
kétszáz emberrel történt, és mert az
alkudozás is hosszú órákig tartott...

Az átlagember többnyire érzéket-
lenül és fásultan fogadja ezt a témát.
Van, aki nem rejti véka alá azt a véle-
ményét sem, hogy be sem kellene őket
engedni az országba. Nincs kétségem,
hogy az esti tv-híradó alatt is sokan
szentelenül megnyomták a távirányít-
ó gombját, vagy újságolvasás közben,
a menekültekről szóló szalagcímet lát-
va, egyszerűen csak lapoztak egyet...

Pedig az ilyen történetek sokkal
többet mondanak el világunkról,
egyes térségek gazdasági, politikai és
mentális állapotáról, mint a jól fésült
diplomata beszédei, a lexikonok
vagy világtalaszok statisztikai muta-
tói. A menekültek léte mindig beteg-
séget jelez. Hogy éppen minek vagy
kinek a betegségéről van szó, azt ese-
te válogatja. Van, amikor a társadalom,
a gazdaság, a szociális ellátórendszer
beteg, máskor a hatalmon lévők zsar-
nokasága lehetetleníti el az életet.

A menekültek legtöbbször fájdal-
mas döntést hoznak. Házukat és ha-

zójukat hátrahagyva indulnak el. So-
kakat az életosztón kénszere indít,
mert ténylegesen életveszélyben van-
nak. Mások talán csak jobb körülmé-
nyeket, könnyebb életet szeretnének
maguknak és gyermekeiknek. Menek-
kül, aki tud, menekülnek, ahová csak
tudnak.

A forrongó Közel-Keletről, Nigé-
riából, Indiából és a világ sok orszá-
gából borzalmas hírek érkeznek. Az
Iszlám Államnak nevezett szélsősé-
ges csoport halálbrigádjai gyakorla-
tilag kényük-kedvük szerint mészá-
rolják le az útjukban állókat. Van, aki-
nek az a bűne, hogy keresztényen,
másnak az, hogy zsidó, vagy az,
hogy nem úgy muszlim, ahogy ők...

Etnikai, vallási, ideológiai és poli-
tikai szélsőségek milliókat terrori-
zálnak szerte a földön. Ez nem csak
az úgynevezett harmadik világra
igaz. Sajnos bőségesen van ilyen
példa még a jó öreg Európában is.

A menekültek többsége számára
Magyarország nem célország, inkább
csak tranzitállomás. Ám az, hogy so-
kan országunkon keresztül menek-
ülnek, minket is szembesít a mene-
külők és a menekültek problémájával.

A szomszédos Ausztria evangélikus
egyháza legnagyobb társadalmi szolgál-
gátát éppen a menekültek között
végzi. Több menekültszállót működ-
tet, amelyeken az átmeneti időben fe-
delet és ételmet adnak a rászorulóknak,
segítenek a bőségesen az ügyintézésben,
a további útjukra való felkészülésben, az
Ausztriában maradónak a beillesz-

kedésben. Természetesen az evangé-
likusok nagyobb családját képviselő vi-
lágszervezet, a Lutheránus Világszö-
vetség is kiemelt figyelemmel kíséri a
menekültek ügyét, és leleményes sze-
retettel, segítőkészséggel és komoly
anyagi áldozathozattal igyekezik
enyhíteni a szükségét.

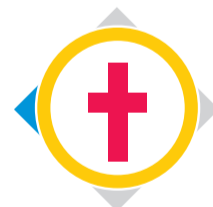
Nem tudom, hogy nekünk, ma-
gyarországi evangélikusoknak ilyen
szervezett és szervezeti formában fel-
adatunkká válik-e a menekültek segí-
tése, de jó lenne, ha első lépésként ész-
revennénk magát a problémát. Jó
lenne, ha a menekültekben meg-
látnánk a szükségét szenvedő embe-
reket. Gondoljunk együttérzéssel és
imádsággal rájuk, és amit megtehe-
tünk értük, azt tegyük meg!

A bibliai igék között nagyon ked-
ves nekem az a figyelmeztető mondat,
amelyet *Mózes ötödik könyvében*, a 10.
fejezet 19. versében olvashatunk: „Sze-
ressétek hát a jövevényt, mert ti is jö-
vevények voltatok Egyiptomban!” Mi
Magyarországon joggal vagyunk büsz-
kék ezeréves államiságunkra. Nem
szabad azonban elfelejtenünk, hogy
magyar és nemzetiségi eleink is jöve-
vényként érkeztek ide, a Kárpát-me-
decébe.

Szeressétek a jövevényt, mert ti is
jövevények voltatok! Nemcsak arról
van szó, hogy sorsukban fedezzük fel
eleink sorsát, hanem arról is, hogy ve-
gyük észre, helyzetük bizonyos érte-
lemben a miénk is!

Bárhol és bármilyen körülmények
között élünk, egész földi életünk is

ÉGTÁJOLÓ

egyfajta jövevényesség, amely valahon-
nan tart valami felé. A *Zsidókhöz írt
levélben* ezt olvassuk: „Mert nincsen
itt maradandó városunk, hanem az el-
jövendőt keressük” (13,14)

Nekünk, keresztényeknek a morá-
lis kötelezettség mellett ez a másik
okunk, hogy odafigyeljünk a menekül-
tekre, mert ők példát is adnak nekünk.
A menekülők azért indulnak el, mert
élni akarnak. Nem adják fel, hanem
belekapaszkodnak még a csekélynek
látszó esélybe is.

Kedves jövevény társaim! A re-
ménytelenségben Isten esélyt, szaba-
dulást és életet készített. Aki az iga-
zi életet keresi, keresse Jézus Krisztust!

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

► Hazánkban immáron nyolcadik éve rendezik meg a házasság hete programsorozatát, melynek célja, hogy felhívja a figyelmet a házasság, a család értékeire. Az idei év házaspár arca Tomkáné Zsáry Anikó építészmérnök és dr. Tomka János főiskolai tanár; az elköteleződésről, az élethosszig tartó hűség szabadságáról és az egymásra figyelés, a megbocsátás és bocsánatkérés fontosságáról beszélgettünk velük.

– Az elmúlt tíz évben tavaly fordult elő először, hogy a házasságkötések száma nem csökkent. Ez remélhetőleg nem egyszeri változás lesz, azonban a korábbi adatok azt mutatják, hogy a párok mintha félnének a házasságtól. Önök szerint miért van ez így?

TOMKA JÁNOS: Korunk emberének egyik óriási kérdése, hogy rábízhata-e az életet a másikra. Sok szempontból bizonytalanságban élünk, ezért többen lehetőségeket keresnek, házasságon kívüli, más formát választanak, olyat, ami nem jelent akkora elköteleződést. A félelem talán abból adódik, hogy ha mernek dönteni, és mernek választani, akkor elmulasztják a többi lehetőséget.

TOMKÁNÉ ZSÁRY ANIKÓ: Jó lenne, ha a fiatalok tudnák, hogy a házasság biztos pont! Nekem azt jelenti, hogy a másikban tökéletesen megbízhatok. A ma felnövő generáció ezzel szemben nagyon nehezen teszi le a valaki mellett a voksát, mintha úgy éreznék, akkor elszalaszt valamit.

Megtartó hűség

Beszélgetés a házasság hete idejével, a Tomka házaspárral

– Mit jelent az elköteleződés?

T. J.: Nem tudom, hogy pontosan mit jelent, de a kötel szó mindenestre benne van. Úgy látom, hogy sokan ezt megkötésnek értik... Ugyanakkor az elköteleződés nagyon szép szó, hiszen valójában azt jelenti, hogy az ember döntött, mégpedig nemcsak egy időre, hanem véglegesen. Azaz elhatározta, hogy akár a jóban, akár a nehézségekben vagy félreértések között, azaz minden esetben egyértelműen a másik mellett áll.

T. Zs. A.: A hűség és az elköteleződés alapvetően azt jelenti, hogy fel sem merül bennem, hogy esetleg más legyen mellettem. Mi a problémáinkat a házasság keretein belül kívánjuk megoldani. Ez egy olyan védőburkot nyújt, amelyben megszűnik az a kérdés, hogy ebből egyáltalán érdemes lenne-e kilépni. Azt jelenti, hogy a másikkal együtt kell a nehézségeimet is megoldanom. Ez nem börtön, mint ahogy sokan gondolják, hanem éppen az a szépsége, hogy felfedezem: nem másik utat kell keresnem, hanem a házastársammal kell megtalálnom a közös választ.

T. J.: Valóban, a börtöntől, a szabadság elvesztésétől félnék az emberek. Mi azt tapasztaljuk, hogy az elköteleződés nem zárja ki a szabadságot, inkább úgy erősíti meg, hogy egyben szabadságot adunk a másiknak is.

– Önök hogyan kezelik a házasságon belüli nehézségeket?

T. Zs. A.: Rájöttünk, nagyon fontos, hogy ne hagyjuk a konfliktust elharapózni, hanem meg kell próbál-

jobban igyekeznünk megérteni, hogy a másiknak mi a fontos. Rá kellett jönnünk, hogy a legjobb szándék mellett is hibázunk, követünk el bűnököt. A felismerést követően ki kell

nunk minél hamarabb megbeszélni a problémáinkat.

T. Zs. A.: Vannak „külső konfliktusok”, mint például a betegség. A hűség a problémák között is megtartó erő, így ezek a kívülről jövő nehézségek inkább megerősítettek minket. Nehezebbek a belső feszültségek, amelyek egymás meg nem értéséből fakadnak; abból adódnak, hogy a közös elköteleződés mellett számos különbség is van közöttünk. Egyre

mondani, hogy „ne haragudj”, vagy „bocsáss meg”. A konfliktuskezelést most is tanulgatjuk...

– Magyarország a házasságkötéseknek több mint a fele végződik válással. Önök szerint miért van ez így?

T. Zs. A.: A házasságot ápolni és gondozni kell. A rohanó világban elég nehéz időt kiszakítani a házastársi életre, miközben nagyon fontos, hogy igenis szánjunk megfele-

lő időt rá. A kapcsolat bizonyos értelemben olyan, mint egy gyermek: ha nem nevelem, akkor a problémák, a feszültségek elharapóznak...

T. J.: Minden házasságban vannak konfliktusok! Egy konfliktus megoldása időt igényel, visszavonulás kell hozzá. Mivel ez meglehetősen fáradtságos folyamat, sokan úgy gondolják, hogy inkább felbontják a kapcsolatot. Abba viszont nem gondolnak bele, hogy valójában ezzel az igazi okot nem szüntették meg...

– Az idei év házaspár arcaként mit kívánnak a házasságkötés előtt álló pároknak?

T. J.: Érdemes várni a másikra! Akár úgy is, hogy közben az ember lemond fontosnak tűnő dolgokról. A másik, hogy soha ne a másiktól várjuk az első lépést. Legfőképpen pedig, hogy ne adják fel könnyedén a kapcsolatot, mert a szeretetkapcsolatért igenis érdemes küzdeni.

T. Zs. A.: Meg kell tanulni, hogy egy kapcsolat akkor válik egészséges, ha abba mindkét fél beleteszi önmagát. Nekünk kell megadnunk a másiknak a szeretetet, hiszen úgy minket is könnyebb viszonsszeretnie. Fedezzék fel, hogy a szeretet szeretetet szül...

■ GALAMBOS ÁDÁM

A beszélgetés teljes terjedelmében az Evangelikus.hu videorovatában tekinthető meg.

► Folytatás az 1. oldalról

Fabiny Tamás püspök előadását a zsidó, az újszövetségi és a reformatori hagyomány hármasságára fűzte fel. A zsidósággal kapcsolatban szólt arról, hogy a jeruzsálemi templom pusztulása után a zsidó közösség önmagát vádolta, mert nem fordított kellő figyelmet a felnövő nemzedékek megfelelő oktatására. Hangsúlyossá vált az a gondolat, hogy kövek helyett eszmékből kell a szentélynek felépülnie. Jézus Hegyi beszédére utalva a püspök hangsúlyozta, hogy Isten Fia miként tehet tanítvánnyá bennünket.

A reformációhoz kanyarodva Fabiny Tamás kiemelte, hogy Luther és Melanchthon tradícióját követve az evangélikus egyház is tanító egyház. Luther a lelkészi, Melanchthon a tanári hivatást tartotta elsődlegesnek, így a tanárok és a lelkészek munkája ma is egyaránt fontos kell, hogy legyen. Végezetül a püspök arra kérte a jelen lévő pedagógusokat, hogy a magyar történelemben találják meg azokat az evangélikus gyökér személyiségeket – például Kosuth Lajost vagy Damjanich Jánost –, akiket példaként fel tudnak mutatni a diákoknak.

Pröhle Gergely országos felügyelő, nemzetközi és európai uniós ügyekért felelős államtitkár-helyettes a tavalyi évhez hasonlóan az aktuálpolitikai kérdések szerepét hangsúlyozta a történelemtanításban, hiszen a történelem tantárgy kiváló eszköze a szemléletformálásnak. Az aktuális kérdések közül a párizsi terrortámadást és a bevándorlók ügyét emelte ki. Utóbbi kapcsán leszögezte, hogy Magyarország a nyugat-európai életszínvonalatól való elmaradása miatt nem célország, mégis tudnunk kell a hozzánk érkezőket a felebaráti szeretet jegyében befogadni. A helyettes államtitkár megemlítette, hogy Európa az elmúlt évtizedben jelentős változásokon ment át. Néhány éve Angela Merkel német kancellár is a mul-

„Jóban is lehet lenni saját múltunkkal”

Másodszor találkoztak az evangélikus iskolák történelemtanárai Aszódon

tikulturalizmus végéről beszélt; ez a mondat a kétezres évek elején elképzelhetetlen lett volna.

A német példánál maradv Pröhle Gergely szövege arról, hogy a hangsúly a bevándorlók integrálására került, s ebben az oktatásnak nagy szerepe lehet. A párizsi terrortámadásra utalva megfogalmazta azt is, hogy az ábrahám vallások közös erkölcsi fundamentuma az egymás iránti türelem, ezt kellene a jövőben szem előtt tartani.

Végezetül Sziráki György, az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet pedagó-

Kádár-rendszer milyen abszurditásokat volt képes produkálni egy-egy életpálya esetében. Hiszen a ponyvaregényeivel ismertté váló bestseller-író munkáit sok esetben személyes tapasztalatai – belüleges, titkoszolgálati múltja – alapján írta meg. Mirák Katalin megemlítette azt is, hogy az evangélikus egyházban – többek között – Böröcz Sándor lelkész is szerzett személyes tapasztalatokat az 1945-től az ÁVH hadnagyként működő Berkesi módszereiről.

A legtöbb kérdést Csapodi Zoltán, a történelemértékelési tételt készí-

Az ebédszünet után Dalos Tibor, a szombathelyi evangélikus iskola tanára Élő történelem című előadásában beszélt arról, hogy az élményszerű oktatás jegyében rendhagyó történelemórákat szerveznek Szombathelyen. A diákok ezeken az alkalmakon régészettel, a honfoglalás korszakával, Hunyadi Mátyás korával, a huszárság életmódjával, valamint az első világháború magyar katonai hőseivel ismerkedhetnek meg. A városi hagyományörző egyesülettel együttműködve már az óvodásokat is megpróbálják bevonni a múlt felfedezésébe,

giai szakértője ismertette azokat a programokat, amelyeket az evangélikus egyház szervez 2015-ben a Reformáció és oktatás mottó jegyében.

Mirák Katalin történész, az evangélikus egyház tényfeltáró bizottságának tagja Az ÁVH-tól a Magvetőig: egy belüleges pályakép – Berkesi András címmel tartott előadást. A történelemtanárok Berkesi munkásságának főbb állomásait megismerve izellőt kaphattak abból, hogy az ellentmondásokkal megterhelt

tő bizottság elnöke kapta előadását követően. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Trefort Ágoston Gyakorlóiskolájának igazgatója elemezte az elmúlt évek történelemértékelési eredményeit. Előadásából kiderült, hogy a diákok lényegesen könnyebben birkóznak meg a tesztfeladatokkal, mint az esszéekkel. A konklúziók levonása után Csapodi Zoltán kitért a várható változásokra is az érettségireform kapcsán.

huszárpórákat szervezve a háromhat éves korosztálynak. Az előadásból kiderült, hogy a felfedezett tanulás révén alapvető erkölcsi értékek adhatók át a gyerekeknek.

Fekete Bálint középiskolai tanár, az ELTE történész doktorandusza A fénykép mint történelmi forrás címmel tartott előadást. A szakirodalmi áttekintés után kitért a fényképek és a történelemértékelési kapcsolatára is. Szavaiból kiderült, hogy a történelemtanárok alapvetően azzal a tu-

FOTO: KONCZ ISTVÁN

dással kerülnek ki a felsőfokú intézményekből, hogy az írott források a meghatározók, miközben ma már követelmény a fényképek, filmhíradók elemzése is. Az érettségien a fotók alapvetően illusztrálnak egy-egy eseményt, mélyebb összefüggések feltárását még nem várja el a tanterv.

Hermann Róbert hadtörténész, a Károli Gáspár Református Egyetem Történettudományi Intézetének vezetője, Csibi Krisztina, a Magyarország Házának igazgatója, valamint Koltay Erika múzeumpedagógus a Mi, magyarok című kiállítást mutatták be. Hermann mint az 1848/49-es forradalom és szabadságharc kutatója kiemelte, hogy míg a nyugati nemzetek múltjuk bemutatásakor igyekeznek a pozitív, előremutató eseményekre koncentrálni, addig mi, magyarok sok esetben csak a sikertelenségeket hangsúlyozzuk. A Mi, magyarok alapvetően szakítani szeretne ezzel a pesszimista hozzáállással, s arra fókuszál, hogy a magyarországi mit adott a nagyvilágnak az elmúlt évszázadokban. „Jóban is lehet lenni saját múltunkkal” – hangsúlyozta Hermann Róbert a pozitív példák nemzet tudat erősítő szerepére utalva.

A kiállítótérbe lépőket Kosztolányi Dezső tíz legszebb magyar szava fogadja. A látogatók hét tudományterület magyar nevezetességeit ismerhetik meg a több mint ezerhétszáz négyzetméteren: növény- és állatfajokat, ásványokat, tudósportrékat, épületeket. A modern technika eszközeit is bevetették: számítógép segítségével ki lehet rakni az ország tortáját, vagy hatalmas kivetítőkön lehet belenézni olyan filmekbe, amelyek nagy magyar írók művei alapján készültek.

Végezetül a résztvevők Hidvégi András hallgathatták meg, aki a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum 20. századdal foglalkozó tárlatairól szólt, kiemelve az össze elkészülő első világháborús kiállítást. A fő kérdés itt is ugyanaz volt, mint a nap legtöbb előadásában: hogyan lehet közelebb hozni a diákokhoz közös történelmünket. ■ P. G.

Bemutatkozik az evangélikus diakónia

► Bármennyire meglepő, viszonylag kevesen látják, ismerik a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) diakóniai szolgálatának munkáját még azok közül is, akik valamilyen intenzitással részt vesznek az evangélikus közösség életében. A diakónia feladatai sokrétűek, felelősége pedig több okból is komoly; nemcsak a rábizott emberek miatt, hanem mert tevékenysége alapján formálnak véleményt sok esetben az egyház egészéről azok, akikkel a szolgálat kapcsolatba kerül nap mint nap.

Igencsak sokféleképpen kapcsolódhatnak egymáshoz a diakóniai szolgálat munkatársai és a hozzájuk fordulók. Akár a házi segítségnyújtást igénybe vevőként, várva minden nap azt az embert, aki – családja ke-

Tizedik századi írásos emlékek tanúsága szerint Magyarországon a szerzetesrendek kolostorai mellett a fejedelmek, püspökök támogatásával menedékhelyeket, kórházszerű intézményeket, ispotályokat létesítettek.

vés ráérő ideje vagy hiánya miatt – talán az egyetlen, aki rányitja az ajtót, és segít tisztálkodni vagy bevennie a gyógyszerét. Akár gondozónőként, aki minden áldott nap talán több tíz kilométert kerékpározik, hogy eljuthasson azokhoz, akik az ő támogatása nélkül már nem tudnának otthonukban élni, így viszont még megőrizhetnek valamit emberi méltóságukból. A diakónia munkáján keresztül kap képet sokszor az evangélikus egyházzal az a beszállító is, aki a tisztítószereket biztosítja valamelyik intézmény számára, vagy éppen az a szakember, aki a számítástechnikai rendszert tartja karban.

Az MEE diakóniai szolgálata részét képezi az állam szociális ellátórendszerének; gyülekezeti és országos fenntartású intézményeiben idősekkel, fogyatékosokkal, gyermekekkel foglalkozik, valamint támogatja az életkori vagy élethelyzeti krízisben lévőket. A házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés mellett demensek, szenvedélybeteg nappali ellátása, illetve a tanya- és falugondnoki szolgálat biztosítása is vállalt feladatai közé tartozik – több mint ötezer-ötszáz ellátottért felel.

Személyes gondoskodás a kezdetektől

Az elhagyottakról, öregekről, betegekről való gondoskodás hagyományosan egyházi feladat. A hívők közösségében nem képzelhető el, hogy valakitől megtagadják az emberhez méltó élethez szükséges javakat. Ami az első századokban történt a szociális gondozás terén, azt az egyház csakhamar intézményesítette, és szerzetesrendeket alapított.

Törvénytörténelem

A szociális segítségnyújtás törvényes szabályozásával már I. István király törvénykönyvében találkozhatunk, mely egyebek mellett rendelkezik az özvegyek, árvák érdekeinek védelméről is. I. László III. törvénykönyve a halottak kötelező eltemetésével kapcsolatban intézkedik. II. András az Aranybullában szintén kiemeli az özvegyek védelmét.

1198-ból rendelkezésünkre áll néhány adat a középkori Magyarország szerzetesrendjeinek szociális tevékenységéről: ezek megfelelő támogatást adtak az utasoknak, szegényeknek, betegeknek. A 13. században az intézeti ápolás, gondozás lett az uralkodó. A 14. században az egyházi ispotályok a városok szegényeinek jótékonyági intézményei voltak, később már a vidéki magatehetetlen öregek, betegek, csavargók, koldusok számára is segítséget nyújtottak.

A reformációt követően minden felekezet vállalt valamilyen szolgálatot (egyes városokban addig csak a katolikus vallásúakat vették fel e korabeli szociális intézményekbe). Eleinte az ispotályokban maguk a betegek végezték az ápolást, a szükséges teendőket, a 17. században azonban már találkozunk a gondozómester fogalmával.

A 16. században alapított ispotályoknak már a város a fenntartójuk. A 19. század elején már rendszerint alkalmaztak néhány személyt, akik a takarítás mellett az ápolásban is részt vettek.

A 20. század elején a szegényházi gondozás mellett főleg a segélyezések, „ínségakciók” keretében próbálták orvosolni a szociális bajokat. A két világháború között különösen megnövekedett az ellátatlan öregek, betegek, szegények száma. A gondozási módszerek a következők voltak: ápolás szeretetotthonban, családi gondozás és nyílt segélyezés.

A II. világháború után Magyarország is igen súlyos gondokkal küzdött. Több mint százezer ellátatlan, munkaképtelen idősről kellett gondoskodni, ehhez társult a nagyszámú menekült, a hadifogságból, deportálásból hazatértek ellátása. Egy sor, korábban már működő, természetes segítőlátogatok által kielégített szükséglet – e rendszerek felszámolásának következményeként – kielégítetlen maradt.

Az egyházak a maguk több száz éves tapasztalatával együtt is egyre eszköztelenebbé váltak a szociális problémák halmozódásával szemben. Annak ellenére, hogy a 6/1945. számú miniszterelnöki utasítás kimondja, hogy Magyarországon a szociális gondoskodás az állam fel-

adata, az állam nem volt képes ezt betölteni. Az ideológia alkalmas volt és törekedett is a szükségletek elkendőzésére.

A hetvenes-nyolcvanas években beigazolódtott, hogy az erőltetett mennyiségi fejlesztés eredményeként kialakult idősgondozási rendsze-

A közelmúlt „segítő” ideológiája

A szocialista államrend megszűlődelése idején, 1951-ben az egyesületek működését – köztük az egyháziakat is – betiltották. A sztálinista szociálpolitika értelmében ugyanis a szocializmusban az új rendszernek köszönhetően nincsenek szociális problémák. Az egypártrendszer körülményei közepette semmiféle civil önszerveződést nem engedélyeztek, hogy megvalósíthassák a társadalom teljes kontrollját. Egyes, az öregedéssel, illetve fizikai és mentális sérülésekkel együtt járó problémákkal foglalkozó intézményeket meghagyott egyházi kezelésben az állam. Egyrészt így hatékonyabb volt gazdaságilag, másrészt az ezen intézményekben gondozott emberek vagy nem jelentettek már ideológiai veszélyt az államra (mint a beteg idősek), vagy pedig állapotuk miatt nem voltak alkalmasak ideológiai képzésre (mint például a fogyatékkal élő gyerekek). A politikai kontrollt együttműködésre hajlandó papok-lelkészek támogatásával valósították meg.

A hatvanas évek elején indították el az „öregek napközi otthonai” modellkísérletet a tanya településeken egyedül maradtak érdekében, illetve azoknak az idős embereknek, akiknek ez javíthatja az életminőségét.

rek drága pénzből rossz hatékonysággal működnek. Ez ösztönözte, hogy 1970-es évek elején kialakuljon a házi szociális gondozás, illetve 1975-től a hetes napközi otthonok hálózata, majd 1976-tól a szociális étkeztetés.

Az 1980-as években létrejött, személyi szolgáltatást nyújtó intézmények – átfogó szociálpolitikai igazgatási rendszer hiányában – a különböző fenntartó és felügyeleti ágazati szervekhez igazodtak, esélytelenné téve az együttműködést. Hosszú évtizedek után a szegénységellenes mozgalmak és a rendszer stabilitásának bomlásával egy időben újra hangsúlyt kapott a szociálpolitika.

Mindezen évek alatt egyházunk lehetőségeihez és gyülekezeteinek áldozatvállalási képességéhez mérten tartotta fenn azt a több mint nyolcszáz férőhelyet, amellyel javarészt időseknek és fogyatékosoknak nyújtott segítséget.

Közel száznegyven munkatárs közreműködésével folyt a munka, akik között diakonisszák, lelkészek, diakóniai munkások, alkalmazottak és otthonvezetők voltak. Tizennégy településen maradt meg huszonhét intézmény az államosítás után, állami támogatás nélkül, pusztán a gyülekezetek önerejére támaszkodva – többek között Békéscsabán, Balassagyarmaton, Budapesten és Győrben.

Mindez Sztelho Gábor diakóniai ügyvivői munkásságának köszönhető, mellyel mai szolgálatunk strukturális alapjait is lefektette. Ezzel biztosította a reformáció hagyományának továbbélését, Sartorius (Szabó) János, Taty Pál és Hrabovszky György munkásságának és a diakonisszaegyesületek törekvéseinek továbbvitelét.

Mit jelent a diakónia?

A diakónia szó jelentése: szolgálat, szolgálatétel. Az Ószövetség is hangsúlyosan beszél a felebaráti szeretetről, illetve annak részletes gyakorlatáról. Ez egyrészt az asztalok körüli szolgálatot jelenti, ahogyan például Márta szorgoskodott Jézus körül (Lk 10,40), valamint általános – de szintén anyagi és testi értelemben is – vonatkozik mindenfajta gondoskodásra, eltartásra, mint ahogyan a makedóniai gyülekezetekben gyűjtöttek a jeruzsálemi szegények számára (2Kor 9,12–13). Az Újszövetségben a szócsalád leggyakrabban átfogó jelentésben fordul elő, olyannyira, hogy Pál saját magát és munkatársait Isten diakónusainak, szolgálóinak nevezi (2Kor 6,4).

Az evangéliumokban Jézus és a diakónia több szókapcsolatban, illetve élethelyzetben fordul elő együtt. Mindenekelőtt Jézus Krisztus azt mondja önmagáról, hogy nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak (Mk 10,45), s hogy ő a tanítványai között olyan, mint aki szolgál (Lk 22,27).

Az igazi diakónia lélekből, belső indíttatásból fakad. Jézus megszánta az éhező sokaságot, és megsokasította az öt kenyeret és a két halat; a samaritánus könyörületességre indult, és úgy hajolt le a félholthoz – mindkét esetben belső együttérzés, felindultság előzte meg a tettet. Az Újszövetségben a diakónia önkéntes, tehát nem munka, hanem szolgálat.

„Nem azért van szeretet, hogy tehessen valamit az egyház, hanem azért van egyház, hogy tetté lehessen Isten örök szeretete.” (Ittész János ny. püspök, aki egykor a Nyugati [Dunántúli] Egyházkerület diakóniai munkájáért felelt)

Bemutatkozik az evangélikus diakónia

► Folytatás az 5. oldalról

Alapelvek

A diakónia képletes meghatározása *Szteleh Gábor* sokat idézett szavai: „a kezek evangéliuma”, mely magában rejt az elfogadás és a továbbadás képességét.

A Magyarországi Evangélikus Egyház szeretetszolgálatát különböző formában és struktúrában végzi. Szolgálatunk sajátosságát felekezetiisége adja: evangélikus. Az evangélikus név alatt folyó diakóniai munkáért a felelősséget az egyház püspökei és vezetői, vezetői testületei – az országos iroda diakóniai osztályának és a zsinat diakóniai bizottságának munkáján keresztül – viselik, ugyanakkor a diakóniában dolgozó munkatársak munkájukért személyes felelősséggel tartoznak.

Diakóniánk egyetemes keresztény alapokon nyugszik, amelyben az Isten–ember kapcsolatnak alapvető szerepe van. Meglévő értékeinket megtartjuk, és munkánkat egyházunk egyéb szolgálati ágával szoros kapcsolatban, a társadalom egészére kiterjesztve végzük. Szolgálatunkban kiemelt szerepet szánunk a családnak, a közösségeknek, a szeretetnek, a felelősségnek és a szolidaritásnak. Törekszünk arra, hogy munkánkban jelen legyen a biza-

minél ismertebb legyen a társadalom széles köreiben, és felkeltsük partnereink érdeklődését szolgálatunk iránt. Nagy hangsúlyt helyezünk az ökumenikus kapcsolatok ápolására.

Diakóniai küldetés

Szeretetszolgálatunkat a Szentírásra és az újszövetségi gyülekezetek életéből ismert diakóniai munkára, hivatalra vezetjük vissza. Különösen fontosnak tartjuk a diakónia történetéből ismert előzményeket, kiemelve a reformatori hagyományokra épülő és a 19–20. században intézményesülő belmissziói munkát.

Az idők folyamán egyházunkban és intézményeinkben a diakóniai munka folyamatosan változott és fejlődött. Szolgálatunk alapja mindvégig ugyanaz maradt: Jézus Krisztus evangéliumát szavakban és tettekben tanúsítani a világban. Hivatásunkat az életért, az élet közelében, a jelentkező szükségletekre reagálva kívánjuk végezni. Munkánk alapját három átfogó törekvés képezi: keresztény életből fakadó hivatástudat, professzionális munkavégzés és felelős gazdálkodás.

Szolgálatunk során számos kihívással szembesülünk, és készen állunk a feladatok megoldására. Istenképünk alapján, Jézus Krisztus kinyilatkoztatásából kiindulva örökönk

6,1–7) is fontos volt. Tevékenységünk minősége ma is döntően a munkatársak szakmai és szociális kompetenciájától függ, amelyet korszerű módszerekkel fejlesztünk.

Felelősségteljesen és kreatívan bábunk a rendelkezésünkre álló eszközökkel, és ahol szükséges, új forrásokat tárunk fel. Ezáltal biztosítjuk munkánk gazdasági alapjait, és tesszük fenntarthatóvá.

Emberkép

Meggyőződéssel valljuk, hogy minden ember Isten képmására teremtett. Minden ember megismételhetetlen személyiséggel és elveszítetlen méltósággal bír. Az emberi élet Isten ajándéka, melynek örülünk, és sérthetetlennek tartjuk. Szolgálatunk végzése közben egy percre sem felejthetjük el, hogy a ránk bízott segítségre szoruló mentális és testi állapotuktól, adott szociális helyzetüktől függetlenül többek, mint amit mi éppen tapasztalunk belőlük. Ők Isten képmásai. A mi feladatunk pedig, hogy Isten akarata és Krisztus rendelése alapján minden ember örök méltóságához ragaszkodjunk, azt a végsőkig megőrizzük.

Örülünk az élet ajándékának. Törekszünk arra, hogy a diakóniai szolgálat minden dolgozója legyen elhivatott munkájában az élet védelmé-

teljesítőképesre való tekintet nélkül. Valljuk, hogy szolgálni és segíteni nem egyoldalú folyamat, és a segítség ugyanúgy gazdagítja azt, aki ad, mint aki elfogadja a segítséget.

Közösség a hitben és a szolgálatban

A diakónia munkatársai – az alkalmazottak és az önkéntes segítők – szolgálati közösséget alkotnak. Erre a közösségre a bizalom alapuló, nyílt kommunikáció és az értékek kölcsönös megbecsülése, valamint az együttléti sokoldalúan megélt lehetőségei jellemzőek. A munkáért érzett közös felelősség összeköti az intézmények vezetőit és a munkatársakat, önkénteseket. Dolgozóink támogatják egymást az élet és a hitélet minden területén. Törekszünk arra, hogy lelkiileg épüljünk, és az egyházi ünnepek örömeit munkatársi körben is átéljük.

Partnerség a szociálpolitikában

Munkánk során ellátunk, támogatunk, képviselünk és tanácsolunk. Szükség esetén a szociális szektor egyéb szereplőivel közösen segítünk a hozzánk fordulókhoz. Céljaink eléréséhez különböző módszereket alkalmazunk. Megbízható partnerei vagyunk a szociálpolitika alakítóinak és végrehajtóinak, továbbá mindazoknak, akik nálunk vállalnak munkát, vagy akik a diakóniai szolgálatot ötleikkel vagy anyagiakkal támogatják.

Figyelemmel kísérjük a társadalmi változásokat, reagálunk a jelentkező szükségletekre, saját eszközeinkkel segítünk az újonnan felmerülő problémák megoldásában. Munkánkat a partnerségre alapozzuk. Jó ötletekre és anyagi forrásokra van szükségünk szolgálatunk magas szintű végzése érdekében. Sokoldalú támogatást várunk különböző társadalmi csoportoktól, a civil társadalom szereplőitől, szponzoroktól és az önkéntes segítőtől, mindenképp gyülekezeteinktől is.

Képesé tesszük és bátorítjuk az embereket arra, hogy érvényesítsék jogukat a társadalomban. Amennyiben ez nem lehetséges, kötelesek vagyunk ezekért a jogokért síkraszállni. Meglévő kapcsolatainkat ápoljuk, és folyamatosan törekszünk arra, hogy új partnereket és támogatókat keressünk Magyarországon és külföldön egyaránt.

Diakóniánk a magyar szociálpolitika része és a sokszínű ellátórendszer fontos szereplője. Ennek megfelelően igyekszünk a szociálpolitikai folyamatokra – értékeink és tapasztalataink nyilvános felvállalásával – hatást gyakorolni és aktívan alakítani őket.

A diakónia jelene

Jelenleg harminchét intézményben zajlik diakóniai tevékenység, melynek kereteit világi és egyházi jogszabályok jelölik ki. Az intézményes diakónia szolgálatát egészíti ki a gyülekezetekben folyó munka, amely különböző önkéntes csoportok áldozatvállalásán keresztül valósul meg.

A Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálata Gödöllőtől Nádásdig, Szarvastól Kőszegig, Póganýtól Nyíregyházáig változatos módon nyújt szolgáltatásokat.

Szolgáltatások számokban

Idősek otthona	24
Idősek/demensek nappali ellátása	14
Házi segítségnyújtás	13
Étkeztetés	12
Tanyagondnoki szolgálat	5
Falugondnoki szolgálat	7
Fogyatékosok otthona	3
Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása	1
Támogatósolgálat	3
Családok átmeneti otthona	2
Gyermekjóléti szolgálat	1
Közösségi ellátás	1
Hajléktalanok otthona	1
Népkonyha	3
Nappali melegedő	1
Éjjeli menedékhely	1
Családsegítő	2
Szenvedélybetegek nappali ellátása	3
Családi napközi	3
Fogyatékosok nappali ellátása	1
Utcai szociális munka	1
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	2
Bölcsőde	1

Terveink szerint a házi segítségnyújtást mutatjuk be nagyobb részletességgel következő összeállításunkban. Sorozatunk célja nemcsak az egyes szolgálatok áttekintése, hanem annak megismertetése is, hogy a különböző generációk problémái, élethelyzetei miként jelennek meg munkatársaink mindennapjaiban.

■ Összeállította: HAJDÚ TIBOR

Sarepta szeretetotthon

lom, a folytonosság, az innováció, a megújulás és a remény. A diakóniai szolgálaton keresztül velünk kapcsolatba kerülő embertársainknak átfogó, modern életvezetési ajánlásokat kínálunk.

Szervezeti küldetés

A Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeteiben és intézményeiben végzett diakóniai munka célja, hogy holisztikus szemléletet képviselve, krisztusi szeretettel enyhítse a segítségre szoruló és ínséget szenvedő ember életét. Munkánkban minden körülmények között biztosítjuk a hitélet szabad gyakorlását és az emberi méltóság tiszteletben tartását. Tevékenységünkben a családi és baráti kapcsolatokban rejlő erőforrásokra támaszkodunk. Feladatunknak tekintjük, hogy szolgálatunkkal inspiráljuk a társadalom különböző szegmenseit.

Munkánkat hitünkben eredő erkölcsi parancsnak engedelmeskedve végezzük folyamatos teológiai és szakmai reflexió mentén. Ezáltal biztosítjuk a szakmaiság és a keresztény lelkiesség egységéből fakadó minőségi szolgálat fenntartását és fejlesztését. Arra törekszünk, hogy diakóniánk

embertársaink méltósága felett. Szolgálatunkban bizalom alapuló partnerséget alakítunk ki. Diakóniánk középpontjában áll a teremtés egésze: az embernek és környezetének óvása és fenntartása (1Móz 1). Minden jóakarátú emberrel közösen szállunk síkra az élet védelméért.

A professzionális munka már a korai kereszténység számára (ApCsel

re és a rászorulókkal, gyengékkel, kirekesztettekkel való szolidaritásra. Tudatosítjuk magunkban és a nyilvánosságban is, hogy az emberi léthez hozzátartoznak a fizikai és pszichikai korlátok. Törekszünk arra, hogy a szükségleteket átfogóan vegyük figyelembe. Ennek alapján fordulunk az emberek felé személyre, származásra, szociális helyzetre, vallásra és

Nem tudta elmondani, mi fáj neki...

Dániel az élet oroszlánjainak vermében

ELSŐ RÉSZ

▶ Hadd meséljem el, hogy mi történt tavaly decemberben derült égből villámcsapásként elsősülött kicsi fiunkkal, *Dániellel*, és hogy mennyit aggodalmaskodtunk férjemmel, *Mátéval* pár nap leforgása alatt...

■ BALICZA-HIMER LEONÓRA

Még nem ismered őt személyesen, még nem tudod, milyen lesz együtt az élet, de amikor végigsimítasz gömbölyödő pocakodon, érzed, hogy itt valami egészen új, valami más kezdődik. Mostantól megváltoznak a prioritások, át kell rendezni kényelmesen csordogáló életeteket. Mégis, az idő közeledtével valahogy mindez oly magától értetődővé válik, hogy magad is meglepődsz, mennyire képes vagy háttérbe szorítani önmagadat gyermekedért.

Tudod, hogy sok asszony adott és ad életet nap mint nap a világon, de most mégis különlegesnek és erősnek érzed magad. Tudod, hogy az Úr megáldott téged, hogy képes legyél kihordani a teremtés csodáját, a benned növekvő új életet. Érzed, ha nem is teszel le mást az asztalra, nem leszel híres ember, akire nemzedékek múltán is visszaemlékeznek, de ha egy igaz embert szülsz és nevelsz fel erre a világra, azzal már betöltöd az Úr akaratát.

Azután küzdelmes órák után ott tartod a karodban a gyermeked; fejlethetetlen pillanatok, a mérhetetlen hála és kegyelem percei ezek. Félve nyúlsz hozzá, hisz olyan apró, olyan törekenynek tűnik... Szüksége van rád, pár perce még egy test voltatok, nem akar mást, csak hozzád bújni, csak továbbra is minél közelebb lenni hozzád. Te pedig tudod, hogy ezután mindig-mindig vigyázni fogsz rá, amíg csak él.

Légzésfigyelt veszte, zárat a szekrényekre, becsapódásgátlót az ajtóra, sarokvédőt az asztalokra, gyerekzárát a sütőre, balkonhálót az erkélyre... Csúszásgátlós zoknit adtok rá, járókába teszték, ha nem láttok rá... Főzés

mások gyermekei, a mieinkkel ilyesmi nem történhet. Mi is így éltük kisebb-nagyobb, komolytalan – ám az adott pillanatban mindig komolynak hitt – „gondokkal” terhelt, alapvetően derűs hétköznapjainkat. Hadd meséljem el azonban, hogy mi történt tavaly decemberben derült égből villámcsapásként elsősülött kicsi fiunkkal. Kisgyermekünk, *Dániel* bekerült az oroszlánok, az élet oroszlánjainak vermébe.

2014. december 6. volt, szombat, Mikulás napja. Huszonkét hónapos kisfiunk, Dani, miután előző nap igazi Télapóval is találkozott, boldogan csodálkozott rá reggel a kis cipők tartalmára. Kicsi húga, az öthetes *Sára* pedig megajándékozta szüleit egyik első igazi mosolyával. Együtt mentünk el aztán a méteráruboltba, ahol kiválasztottuk a függönyöket új lakásunkba.

Már csak pár percre voltunk az otthonunktól, amikor Dani egyszer csak váratlanul felsírt az autóban. Hazaérve aztán nem igazán evett, de ezen nem lepődtünk meg különösebben, megszoktuk már, hogy a válogatóság életkori sajátág nála. Próbáltuk lefektetni délután, de csak hánykolódott; látszott, hogy fáradt, mégis csak pár percre tudott elpillenni. Ezután viszont inkább nagyon szomorúnak tűnt, sosem láttuk ilyenek korábban... Volt ebben valami ijesztő.

Azelőtt pár kisebb megfázása volt, még csak orvoshoz sem kellett vinni sosem a kötelező oltásokon és státuszvizsgálatokon kívül. Most azonban nem lehetett felkelteni semmivel az érdeklődését, sem a kedvenc meséje, sem a kedvenc finomságai nem váltottak ki belőle különösebb

mindent kihányt. Nagyon bágyadt volt, zavart, de fájdalomnak nem mutatta jelét. Felhívtuk a háziorsvót, aki azt javasolta, hogy vigyük be az ügyeletre.

Beküldtem hát az apjával a területileg illetékes János-kórház gyermekügyeletére egy viszonylag jó fizikai állapotban levő gyereket, mivel nekem az újszülött húgával kellett maradnom – hiszen *Sára* még csak öthetes volt, teljes mértékben anyatejes táplálású, még a gyermekágyi időszaka sem telt le... Nem gondoltunk semmi komolyra, de benn fogták őket.

Dani először csak infúziót kapott, hogy ne száradjon ki a sok hányás miatt, de nem készültünk hosszú kórházi tartózkodásra, csak amíg újra megjön az étvágya, iszik, és az ételek-italok megmaradnak benne. Először csak egy éjszakára való holmit küldtem be nekik, aztán még egy lett belőle... Az állapota azonban a többedik infúzió után sem javult, sőt hétfő éjjel már epét hányt, és az addig jó vérképe is elkezdett romlani.

Anyaként nagyon rossz érzés volt, hogy férjemre kellett bíznom a kórházi benttartózkodást, de *Máté* megnyugtatóan, hogy ezt ő is meg tudja oldani, *Sárit* azonban csak én tudom ellátni. Én pedig tudtam, hogy ez így van, ő kiváló férj, és szerető apa, aki mindent meg tud csinálni a gyermek körüli teendők közül, és teljes támogatást képes adni kisfiunknak a kényeszerű kórházi tartózkodás idején. Utólag elmondtam, hogy talán jobb is volt így, hiszen sokkal racionálisabban tudott részt venni az eseményekben, stabilabb és pozitívabb támaszt tudott nyújtani, míg én a sokkal inkább érzelmi beállítottsággal lehet, már jóval hamarabb kétségbeestem volna...

Az eseménytelenül eltelt napok után 9-én, kedden dél körül *Máté* azonban már azzal hívott fel, hogy egy mentőautóban ülnek, és Danit – nem javuló, néha már-már ájulásközeli apatikus állapot, bágyadtsága miatt – agyvelőgyulladás gyanújával továbbküldték a Budai Gyermek-kórházba, hogy EEG-t vegyenek fel.

Az első komoly rémület ekkor tört rám. Mentőautó? Akkor ez most nem csak egy sima hányós vírus? *Agyvelőgyulladás*? De hát hogy? Azt hol, miként kaphatta volna el? Hiszen a *Sári* születése utáni hetekben alig tettük ki a lábunkat otthonról... Ott voltam egyedül egy anyatejes újszülöttel, miközben a kisfiam egy mentőautóban, és én nem lehettem mellette... Anyai szívem ezt nem tudta ilyen hirtelen feldolgozni, nem tudtam, melyik karomba kellene harapnom... Nehezen nyugtattam meg magam, hogy nem lesz semmi baj, hiszen vannak ártalmatlanabb vírusok, amelyeket nehéz diagnosztizálni, mert nem mindig egyértelműek a tünetek.

Bár az EEG nem mutatott eltérést, a mentőorvos határozottan azon a véleményen volt, hogy küldjék tovább Danit komolyabb képalkotó diagnosztikára a Szent László-kórházba, ahol jól felszerelt neuroinfektológiai osztály van. Ez a mentőcsapat egy, a legmodernebb műszerekkel felszerelt rohammentővel a nap folyamán végigkísérte Danit, bárhová is vitték, és a lehető leggondosabb ápolásban részesítették. Nekik nagyon sokat köszönhetünk, hálával adózunk azért, hogy – miközben addig nem történt gyakorlatilag semmi – ők felismerték

A KÉPEK ILLUSZTRÁCIÓ

a nem egyértelmű tünetek ellenére: bizony itt nagyobb a baj!

A Lászlóban helyt adtak a feltételezésnek, hogy a dolog sajnos valóban komolyabb kivizsgálást igényel. Szegény kicsi pár óra leforgása alatt átessett egy MR-vizsgálaton és egy gerincscsapáson, de egyik sem mutatott kóros eltérést, bár a molekuláris biológiai vizsgálat eredményére még vártak, hogy ki lehessen zárni az agyvelőgyulladást. Sajnos nem maradhatott benn vele *Máté* éjszakára, hazaküldték azzal, hogy itt most nem tud segíteni, inkább próbáljon meg pihenni ő is. Ebben a kórházban éreztük először úgy, hogy bár még mindig nem sikerült diagnosztizálni, pontosan mi baja van, de kisfiunk már profi, felkészült csapat kezében van, jól felszerelt körülmények között.

Sajnos azonban a negatív eredmények fölött érzett öröm nem tartott sokáig. Alig ért haza *Máté* késő este, telefonáltak a kórházból, hogy Dani bélsarat hányt, és a végelében felnyúlva véres szivárgást találtak. A hasa is puffadt már. A bélbetüremkedés vagy bélelzáródás immáron egyértelmű tünetei voltak ezek, és Danit sürgősséggel átküldték a Tűzoltó utcai gyermekklinikára. Valószínű volt, hogy Danit műteni kell, de nem tudták megmondani, hogy ha erre sor kerül, mit fognak találni.

Hogy mi az az *invaginatio*? Meg sem fordult a fejünkben ilyesmi, végig azt hittük, valami vírus lehet, pedig az egymást követő bélszakaszok harmonikaszerű egymásba csúszásáról van szó, amely leggyakrabban a vékonybél–vastagbél határon alakul ki. Az étellel összeegyeztethetetlen, gyors állapotromlás követi, ha nincs segítség időben, mivel a széklet nem tud távozni, és az elzáródás fölötti bélszakasz felpuffad, ki is lyukadhat. Viszonylag ritka, bár állítólag kisfiúknál és kétéves kor alatt gyakoribb. Általában teljesen váratlanul jön, legfeljebb banális kisebb megbetegedés előzheti

meg, amelynek kapcsán például renyhébb vagy épp a szokásosnál aktívabb a bélmozgás. (Daninak az eset előtt nem sokkal volt egy erős náthája.)

Az invagináció többnyire hányás (előrehaladott esetben bélsárhányás), éles, periodikusan jelentkező hasi fájdalom, bágyadtság és „málnaszélészerű” véres széklet vagy szivárgás a végeléből a tünete. Sokszor ballasztanyagost feltöltéssel ki tudják egyenesíteni az érintett területet, vagy műtét során kihúzzák egymásból az összecsiszított szakaszokat (ha még nem haltak el).

A hír hallatán én azonnal hisztérikus sírásban törtem ki, azt hittem, összeesem; csak azt hajtogattam, hogy be akarok menni, miközben igyekeztem öntudatlanul valahogy anyatejet fejni, minimális sikerrel. *Máté* próbált megnyugtanni, hogy ő bemegy, maradjak itthon, és ha már pontosan tudjuk, hogy lesz-e műtét, és ha igen, mikor, akkor fölhív. Előtte szoltunk *Máté* húgának és férjének, Dani keresztzüleinek, hogy jöjjenek át gyorsan hozzánk, hogy itt legyenek *Sáriver*, ha be kell mennem, és hozzanak magukkal tápszert is. *Máté* megkérte a szomszédban lakó lelkes házaspárt, hogy figyeljenek rám, mert nem mer egyedül hagyni. Mikor kicsit sikerült összedennem magam, azért izgultam, hogy „csak nehogy műteni kelljen”... Aztán átmentem a szomszédba, hogy együtt imádkozzunk Daniért. Közben megérkeztek *Dóriék* is.

Hamarosan jött a hír, hogy bizony, indulnom kell, mert kicsi fiunkat sürgősséggel műteni kell. *Máté* még éppen beért, mielőtt Danit betolták volna a műtőbe, így tudott szólni hozzá pár szót. Azt mondták, ha nem ért volna be, és nem írja alá a beleegyező nyilatkozatot, Dani műtétjét akkor is elkezdik, mivel a hasi ultrahang alapján komolyan tűnt a helyzet, ami azonnali életmentő beavatkozást tett szükségessé.

A történet befejező részét következő lapszámunkban olvashatják.

közben vigyázol, nehogy valamit magára ránts... Havonta konzultáltak az orvossal, védőnővel, elvisszíttek minden oltásra, kötelező vizsgálatra, nehogy valami baja essen kicsinyeteknek. De az az igazság, hogy bár megteszünk mindent gyermekeink védelme érdekében, sosem szabad felednünk, hogy mind az Űristen kezében vagyunk, és vannak dolgok, amelyekre sajnos legjobb szándékaink ellenére sincs befolyásunk.

Minden napjainkban annyi mindent látunk, hallunk – szomorú dolgokról, betegségekről, balesetekről, amelyek sokszor bizony gyermekekkel esnek meg. Sajnálkozunk, de aztán továbblépünk, hiszen azok

lelkesedést. Sajnos még nem volt valami szószátyár a kisfiunk, így nem tudta elmondani, hogy mi a baj, mit érez, fáj-e valamije. Így csak a találgatás maradt: esetleg a hasa fájhat?

Máté már akkor kimondta, hogy valami baja van ennek a gyerekeknek. Ez hamarosan egyértelművé vált: Dani egy szál ropi elfogyasztása után azonnal kiadta gyomrának teljes tartalmát a szőnyegre.

Ezután láthatóan megkönnyebült, le is fektettük korán, órákig aludt. Azt gondoltuk, elronthatta a hasát, de reggelre kialussza. Sajnos nem így lett. Éjjel tovább folytatódott a hányás. Másnap, vasárnap próbálkoztunk reggelivel, de egy falat után

Bolyonganak országról országra

Menekültek hazánkban

▶ Keresztyén csapattal látogattam meg a bicskei menekülttábort. Az Operation Mobilization (OM) missziós szervezet hazai munkatársai évek óta segítik a tábor lakóit. A Kelenföldi pályaudvar előtt találkoztunk tizenheten. Volt köztünk három, évek óta Magyarországon élő, pakisztáni származású testvér is. **Horváth István**, az OM munkatársa (aki egyben az Aliansz – Magyar Evangéliumi Szövetség főtitkára) vezette küldöttségünket. Mielőtt beszálltunk az autókba, áldásért, isteni vezetésért imádkoztunk.

A bicskei táborban két-háromszáz fő tartózkodik; a létszám mindig változik. Ez a tábor menekültek részére fenntartott integrációs központ, ahol felkészítést kapnak magyarországi beilleszkedésükhöz.

Két órát töltöttünk ott, nem gondoltam, hogy ennyi minden befér ebbe a kis időbe.

Kis csoportunk kreatívan, tapintatos szeretettel foglalkozott a nagyobb részt muszlim táborlakókkal.

Az 1951-es genfi egyezmény értelmében *menekült* az a személy, aki faji, illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, politikai meggyőződése miatti üldöztetése vagy az üldözéstől való megalapozott félelme miatt származási országán kívül tartózkodik, és nem tudja vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja származási országa védelmét igénybe venni. Az üldözéstől való megalapozott félelem alapulhat olyan eseményeken is, amelyek azután következtek be, hogy a külföldi a származási országát elhagyta, vagy a külföldi olyan tevékenységén, amelyet származási országa elhagyását követően fejtett ki.

Mivel olyan közösségi helyiséget használtunk, amelyben nem voltak székek, kisbuszunkból előkerült húsz darab összecuszkható ülőalkalmatosság, illetve játékok, rajzeszközök. Néhányan végigjárták a tábort, és jelezték a lakóknak, hogy szívesen látjuk őket. Hamarosan megtelt a terem. Volt ott afgán, szíriai, kubai, ukrán, szomáliai, koszovói és így tovább.

Különböző csoportokat alakítottunk. A gyermekekkel rajzoltak és játszottak a munkatársak, egy másik körben magyarul lehetett tanulni. A harmadik helyen egy velünk érkezett pakisztáni atyafival urdu nyelven értekeztek néhányan. A táborlakók közül többen magyarul is beszéltek. Direkt módon nem hirdethetjük az evangéliumot, de sokakkal beszélgettünk, meghallgattuk, tanácsoltuk őket.

Szívszorító történeteket hallottunk. Többen évek óta úton vannak, bolyonganak országról országra, táborból táborba. Az afgánok a tálibok elől menekülnek. Ha valaki együttműködött a NATO intézményeivel bármilyen módon is, azt megkeresik és kivégzik.

Az egyik férfi Afganisztánból Pakisztánba menekítette feleségét és két gyermekét. Mutatta a róluk készült fényképeket a telefonján. Eljött, hogy helyet készítsen nekik. Időközben megjárta Görögországot és Svédországot. Komoly szívügyévé vált. A szeme megtört, szomorú. Láthatóan sokat jelent neki, hogy meghallgatjuk, átöleljük, erőt, áldást kívánunk egész családjára. Egy másik férfi elmesélte, hogyan érkeztek meg gyermekeivel, feleségével nyolcnapos küzdelmes vándorlás után.

Évekkel ezelőtt jelezték szakértők, hogy menekültáradat lesz Európában. Napjainkban beteljesült a jóslat, és féltő, hogy a helyzet egyre csak rosszabbodik. Napról napra halljuk a híreket. A volt afrikai gyarmati országokból, szovjet utódállamokból, az Iszlám Állam által megszállt területekről, Szíriából, Irakból, Ukrajnából, Koszovóból tömegesen érkeznek hazánkba. A többség tranzitországnak használja hazánkat, mások itt szeretnének maradni.

Az ügynek nem használ, hogy ezt is, mint mindent, pártpolitikai ütés-

váltásokra, csatározásokra használják. Higgadt, átgondolt stratégiára van szükség ebben a kényes helyzetben. A bajban lévőket be kell fogadni, de az önvédelem és a hatékonyság szempontjából fontos a disztingválás. A történelemben számtalanszor mozdultak bajban lévő emberek, akár népcsoportok is, hogy új hazát találjanak maguknak. Az egyház a karitatív szervezetekkel és az állami szervekkel összehangoltan igyekszik megtenni mindent, amit az evangélium alapján tennie kell.

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Nem lehetek ennyire rasszista!

Ott kezdődött, hogy spórolni akartam, a meg környezettudatosan utazni. A Martin Luther Bund szervezte német nyelvi kurzusra készültem, néztem az útvonaltervezőt. Jött a mentő ötlet: csak nem megyek ezer kilométert egyedül – meghirdetem az utat, hátha lesz társam, aki beszáll a költségekbe. Jelentkezett is két utasjelölt, egy görög és egy ciprióta, meg is beszéljük, hogy délelőtt tizkor a Déli pályaudvarnál felveszem őket.

Eltelt az idő, már jó egy órája vártam őket. Túl voltam a tízóraira, s kezdtem elveszteni a türelmemet, amikor telefonáltak, hogy kicsit késnek. Még egy óracsakat rostokoltam, újabb telefon, hogy már úton vannak, igaz, nem ők, hanem akik helyettük jönnek. Déltájt meg is érkezett két fekete-afrikai srác, egy szatyorrallal, illetve egy kicsi sporttáskával a kezükben.

Az első gondolatom az volt, hogy gyorsan lelépek. Aztán megmozdult a lelkiismeretem: nem lehetek rasszista, el kell vinnem őket. Megállapodtunk. Elindeztünk.

Épp csak kikanyarodtunk az Alkotás útra, amikor elkezdtem kérdegetni őket, honnan jöttek. Mondták, hogy Fekete-Afrikából érkeztek, nagyon kalandos úton. Tovább faggattam őket,

hogy igen, de most éppen honnan jöttek. Az egyikük teljes természetességgel válaszolta: „From the camp.” (A táborból.) „De milyen táborból?” – kérdeztem egyre gyanakvóbban. „From Bicske” (a bicskeiből) – hangzott a válasz.

Ekkor már megszólalt a vészcsengő: utasaim illegális bevándorlók, akik más megoldás nem lévén, épp az én autómban szeretnének Németországba jutni. Így én nem egy spórolós, környezet-tudatos autós vagyok, hanem bűnsegéd vagy rosszabb esetben embercsempész leszek – Ausztriában vagy Németországban. Az osztrák vagy a német rendőröknek ugyanis alighanem hiába magyaráznám, hogy én nem is ismerem őket.

Végigfutott a fejemben várható forgatókönyv: német rendőr megállít, kéri a papírjainkat; nekik nincs, vagy van, de hamis. Én talán magyarázkodni próbálok, igazgató vagyok, evangélikus, Martin Luther Bund. Semmi sem segít, rács mögé kerülünk mindhárman, s másnap vagy harmadnap váltanak ki a német kollégák. Ekkor már előbújt belőlem a racionalitás, és elköszöntem útitársaimtól. Remélem, hogy végül eljutottak úti céljukhoz. Azért még néha kínoz a kérdés: rasszista vagyok-e?

■ KENDEH K. PÉTER

Kiskőröstől mindössze hetven kilométernyire, a vajdasági Szabadka határában, egy használaton kívüli téglagyárban éhes emberek gyülekeznek. Szegények, rongyosak, fáznak, és nincs mit egyenek. Ki tudja már, mikor indultak el a távoli Afganisztánból, Pakisztánból, Irakból vagy Szíriából. Vagy a közelebbi Koszovóból. Ki tudja, hány ezer kilométer van már a lábukban, ki tudja, hány ezer eurót fizettek ki már nyomorúságuk kihasználóinak azért, hogy célba juttassák őket.

Esténként, amikor a leszálló sötétség betakar mindent, fölkerelkednek, és kisebb-nagyobb csoportokban elindulnak a határ felé. A magyar határ felé. Az Európai Unió határa felé. Figyelik a kelebiai vagy az áosztalmi templomtornyokat. Mert azok diszkvilágításukkal fénylő ujjként mutatják nekik az irányt. Mennek a vágyott boldogabb élet, a magasabb életszínvonal felé. Vagy csak szeretnének már végre minden földi jóval megrakott, terített asztal mellé ülni.

Csak az év első három hetében mintegy négyezren lépték át itt a zöldhatárt...

Hetven kilométernyire a szabadkai téglagyártól mi tegnap disznótoros vacsorán voltunk. Mennyei volt a töltött káposzta, két szármat is ettem belőle. Mifelénk így nevezik a káposztalevelbe csomagolt, jó öklömnyi tölteleket. Majd jött a hurka, a kolbász... Mondogatjuk, amíg van mit az asztalra tenni, nincs semmi baj.

Budapesten, az ország egyik legnevesebb éttermében egy gulyásleves ötezer forintért hoz ki a pincér. Igaz, az a gulyás a franciaországi szakácsversenyre összeállított recept

szerint készült. Egy menü meg nyolcezerbe kerül.

Olvasom, hogy a legrangosabb szakácsversenyre, a Bocuse d'Orra tréningező magyar sztárséf a felkészülés hónapjaiban mennyit költött élelmiszerekre, kísérletezésre, hogy az a pisztráng és a gyöngytyúk majd a legjobban sikerüljön.

Mi itt, hazánkban és Európában a gasztronómiai kultúra tobzódását éljük meg éppen. Már nem csak azért eszünk, hogy az éhünket elverjük, vagy hogy energiát gyűjtsünk munkánkhoz, szervezetünk fenntartásához. Egyre inkább az élvezetért is eszünk. Mindenekelőtt az ízek élvezetért. Egyre rafináltabban fűszerezünk, és egyre újabb ételkészítési technikákat találunk ki, le-sünk el a másiktól. Aztán eszünk a látvány élvezetért is. Már rég nem a bolti csomagolópapírból esszük a konyhaasztal viaszosvászon terítőjén a páriszit. Adunk a látványra is, odafigyelünk a tányéron a színek harmóniájára. És már rég nem mindegy, hogy mit iszunk.

Nagyot fejlődött a borkultúránk is. Megtanultuk, mi a minőség. Egyre magasabb színvonalon készítünk finomabbnál finomabb borokat. És tudjuk, melyik fogáshoz milyen bort és milyen hőmérsékleten illik vagy szabad kínálni. És az illatos nedűt *sommelier*, azaz borpincér tölti a poharunkba.

Kedves Olvasó, aki talán engem is ismersz! Idáig érve az olvasásban most gyanakvóan tetted le az újságot, és azt kérdezed: miért, mi a baj itt? Végre megtanultunk valamit. Megbecsüljük önmagunkat is azzal, hogy fontos lett, mit eszünk, és mit iszunk.

Egyáltalán, mi történt e sorok írójával, aki maga is nagy tisztelője és – mi tagadás – fogyasztója is a finom étkeknek és a jó boroknak.

Hát igen. Eljön az idő, amikor az ember el kell gondolkodjon, rendben van-e körülötte a világ. Mert amikor ebédidőben, épp a leves és a második közt szól az ajtócsengő, és az ajtóban egy éhes cigány asszony áll, kenyérré kér valami kis aprót... nos, akkor nem lehet nem meglátni azt az óriási szakadékot, amely kettéosztja világunkat. Emitt van az éhes ember, az örökké éhezők, a jóllakni soha nem tudók világa, amott meg a dúskálóké, akiknek bőségben jut mindenből. Bőségben, mert sokkal több az annál, mint amire egy egészséges dolgozó embernek szüksége van. Emitt megbecsülnek minden hasznos falatot, amott meg luxusételeket fogyasztanak, és tonnaszám dobják ki, semmisítik meg a lejárt szavatosságú élelmiszereket.

Igen, megindultak felénk a világ éhes emberei. Egyre csak jönnek, egyre nagyobb számban jönnek, ott várják a határ túoldalán a kedvező pillanatot. Gyomorkorgásuk szinte már idehallatszik. Szemük vágyakozva látja a mi jólétünket, ételektől roskadozó asztalainkat. És egyre csak jönnek, mert az éhség hajtja őket.

S amíg a világ, a politikusok csak a magasabbra húzott kerítésekben, a fokozottabb határőrzésben vagy a szigorodó szabályozásban tudunk gondolkodni, addig biztosan nem lesz megoldás.

Enni kellene adni az éhezőknek. Vagy megtanítani őket végre halat fogni a kizsákmányolásuk helyett.

■ LUPTÁK GYÖRGY

„Hiába menekülsz, hiába futsz”

Hetven éve tetőzött a magyar főváros kálváriája

► Drégely várának ostroma és a szigetvári kitörés után a magyar történelem egyik legvéresebb és legkilátatlanabb ütközete vette kezdetét hetven évvel ezelőtt, február 11-én. A budai Várban rekedt német és magyar katonák nem akarták letenni a fegyvert a Vörös Hadsereg előtt, és a Bécsi kapu téri evangélikus templom előtt gyülekeztek. A katonákhoz több ezer civil, feltehetően a budavári evangélikus gyülekezet nagy része is csatlakozott. Az evangélikusok többsége német származású volt, így ők sem remélhettek kegyelmet a szovjet hódítóktól. A kitörés helyszíne valóságos mészárszékké változott, a becslések szerinti negyven ezer katonából csupán hétszáznyolcvanöt érte el a Mány körüli német vonalakat. A budapesti ostrom tragikus zárófejezetét évtizedekig nem kutatták a történészek, a halottak ma is a Széll Kálmán téren, a Szilágyi Erzsébet fasorban és a budai hegyekben rejtőznek a föld alatt.

A budapesti ostromról nagyon kevés magyar és német levéltári dokumentum maradt fenn. A korabeli hivatalos iratok nagy része tűz martaléka lett, vagy eltűnt, a hadosztályok hadi-naplói közül például egyetlenegy ismert az utókor, melyet a Gellért Szálló pincéjében ástak el. A hadi-naplót ezután még több mint négy évtizeden át rejtgettek megőrzői, csak 1986-ban került a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum levéltárába.

Ungváry Krisztián történész hiánypótló monográfiája is csupán 1998-ban jelent meg *Budapest ostroma* címmel, amely az első átfogó, tudományos feldolgozása volt a II. világháború egyik leghosszabb városostromának. A Duna Tv *Hagyaték* című heti műsora is feldolgozta a magyar főváros kálváriáját, *Állva meghalni* címmel.

Fővárosunkban ötvenkét napig, Varsóban hatvan napig, Breslauban (régén Boroszló, ma Wrocław, Lengyelország) hetvenhét napig folytak utcai harcok. Berlin viszont két hét alatt elesett, a többi európai főváros pedig nem is vált hadszínterré. Közel húsz ezer budapesti lakos vesztette életét, az ostrom minden harmadik halottja civil volt.

Sztálin már november elején el akarta foglalni a magyar fővárost, hogy a Vörös Hadsereg minél hamarabb elérje Bécsét. Már október 29-én parancsba adta Malinovszkij marsallnak, hogy menetből, vagyis minden előkészület nélkül foglalja el Budapestet. A támadás Budapest előterében megakadt, a szovjeteknek az ostrom kezdetéig, december 26-ig még három nagy rohamot kellett indítaniuk, hogy a várost bekerítsék. Hitler a fővárost erődde nyilvánította (Festung Budapest), szigorúan megtiltva a feladását.

Január 18-án esett el a pesti hídfő, a szovjetek a Margitszigeten keresztül január 28-án kezdték meg a budai offenzívát. A védelmi vonal nem alkotott összefüggő frontot, hanem inkább támpontszerűen harcoltak a védők felaprózódott csoportjai, házról házra, emeletről emeletre. Február 11-ére a Várnegyed és a Víziváros volt már csupán német–magyar kézen.

Az ostrom utolsó és legvéresebb szakasza a kitörési kísérlet volt. A német haderők budapesti parancsnoka, Karl Pfeffer-Wildenbruch SS-tábornok belátva, hogy a további védekezésre nincs mód, elrendelte a kitörést. A terv szerint a bekerített csapatok a Budai-hegységen keresztül vágták volna át magukat a harminc-harmincöt kilométerre (Mány–Zsámbék–Tinnye térségében) húzó német vonaláig.

Karl Pfeffer-Wildenbruch a művelet előtt két órával, 17.50-kor jelentette rádióján a következőket: „Élelmeszereinket felhasználtuk, az utolsó töltény a csőre töltve. Budapest védői, választathatunk a kapituláció vagy a harc nélküli lemeszárlás között. Az utolsó harc képes német részekkel, honvédekkel és nyilaskeresztesekkel együtt offenzív módon új harci és ellátási bázist keresek. Február 11-én a sötétedés beálltával kitörök. Kérem felvételünket Szomor–Máriaalom térségében. Fényjelzés: kétszer zöld = saját csapat.

Erők: németek 23 900, ebből 9600 sebesült, magyarok 20 000, ebből 2000 sebesült, civilek 80 000–100 000.”

Az üzenet után összetörte a rádiót, nehogy parancsban megtiltsák neki a kitörést. A nehézfegyverzetet és a gépkocsikat is használhatatlanná tették. A Budapesten rekedt magyar csapatok parancsnoka, Hindy Iván vezérezeres is elküldte utolsó rádióüzenetét: „A királyi palota kiégett romjai között körülzárt bennünket az ellenség. Elegendő élelmünk és vizünk hetek óta nincs. Sorsunkat az Istenre bízunk. Ha túléltek ezt a poklot, gondoskodjatok hozzátartozóinkról!”

A kitörés terve azonban nem érte

keresztül folytatásuk a menekülést a német vonaláig. A Széll Kálmán tér nap-pali fényben úszott a szovjetek világitótorakaitól, és a környező házakból géppuskatűz fogadta a kitörők első csoportját. Az akció egyik résztvevőjének, Szántay Lajosnak (Egyetem rohamzászlóalj) a visszaemlékezése szerint a holttestekből percek alatt akkora halom keletkezett, hogy csak pallódeszkák lefektetésével tudtak átjutni rajta.

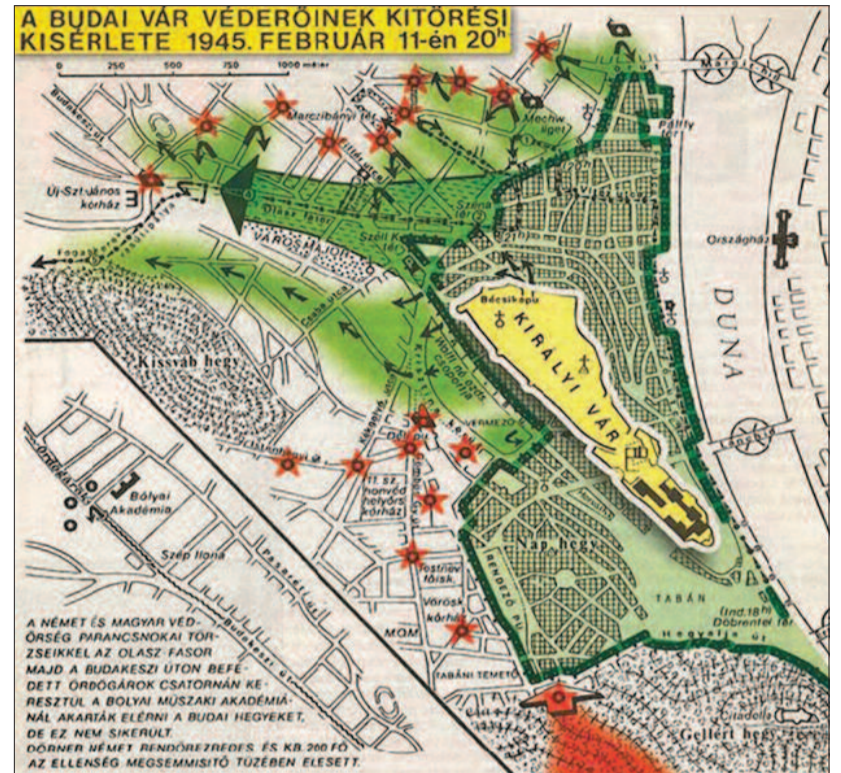
A kitörési kísérlet első fél órája teljes pánikot idézett elő a német és a magyar katonák körében. Az akció irányíthatatlanná vált, az emberek ösztöneiknek engedelmessé váltak

váratlanul a szovjet csapatokat, a német katonaság a háború folyamán nagyon ritkán tette le a fegyvert. Az oroszok is számítottak az akcióra, mert az utolsó napokban evakuálták a lakosságot a Széll Kálmán tér közelében fekvő utcákból. Egyes visszaemlékezők szerint a nap folyamán a szovjetek hangszórókból jól hallhatóan Karády Katalin *Hiába menekülsz, hiába futsz* című slágerét játszották, néha meg magyar nyelven a „tudjuk, hogy jönni fogtok, már várunk benneteket” szöveg hallatszott.

A német és magyar harccsoportok a Bécsi kapunál és a Mária téren gyülekeztek. A katonák mellett több ezer civil is összehúzóulódva várta a kijutást. Már akkor gránát- és aknaeső hullt a tömegre, az evangélikus templom előtt százával feküdtek a halottak, minden bizonnyal az evangélikus gyülekezet is nagy emberáldozatokat szenvedett.

A védők az Ostrom utcán ereszkedtek le a Széna térré, hogy onnan az Olasz (ma Szilágyi Erzsébet) fasoron

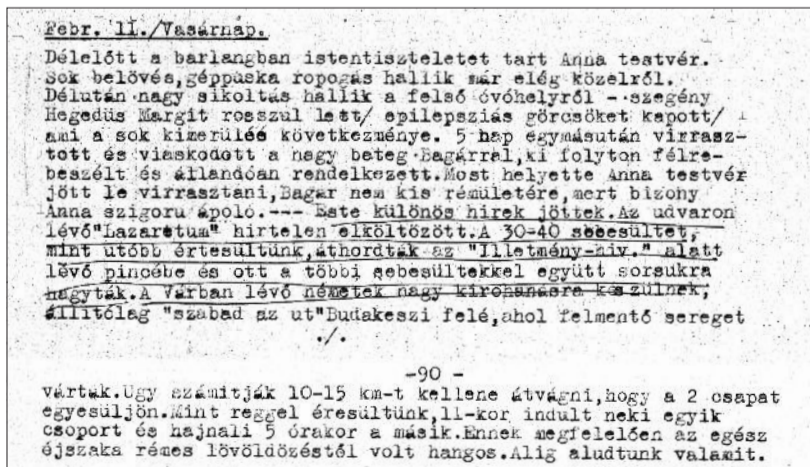
egyrészt a Hármashatár-hegyen keresztül a Nagy-Szénás- és Solymár irányába, másrészt a Szabadság-hegyen keresztül Budakeszi irányába. A menekülők több kisebb és nagyobb (két-három ezres) csoportban haladtak.

A kitörés tehát annyiból sikerrel járt, hogy mintegy tizenhatezer fő kijutott a várost körülvevő hegyekbe. A szovjetek hajtóvadászatban üldözték őket, a zsámbéki fennsíkon a menetoszlopok könnyű prédának bizonyultak. Az elfogottaknak nem kegyelmeztek, az erdőben százával feküdtek feltartott kézzel a kivégzettek.

Az akció katonai szempontból teljes kudarcnak tekinthető, a német vonalakat elérő katonák számát a szakirodalom mindössze hétszáznyolcvanöt főben állapítja meg. A többiek meghaltak, hadifogságba kerültek, eltűntek. Mintegy negyezer katona sorsa a mai napig ismeretlen.

Szondi György és Zrínyi Miklós példáját nem követték a német és magyar parancsnokok. Pfeffer-Wildenbruch, Hindy és a velük tartó tisztek a Vár kazamatáin keresztül próbálták a szovjet vonal mögé kerülni. Azonban a Vörös Hadsereg erről az útvonalról is tudomást szerzett, és varták őket. Az Ördög-árok csatornájában menekülő német és magyar főparancsnokság rövid tűzharc után megadta magát, és fogságba esett. Pfeffer-Wildenbruchot a szovjetek huszonöt év kényszermunkára ítélték, de 1955-ben visszaengedték a Német Szövetségi Köztársaságba. Hindyt a Népbírók 1946-ban halálra ítélték és felakasztatták.

A kitörésben nem vett részt a védősereg egésze, a Várban több okból is visszamaradtak emberek. Voltak alakulatok, amelyek nem értesültek a kitörési parancsról, sokan pedig szándékosan maradtak, mert biztosak voltak az akció kudarcában. Létszámuk viszont nem lehetett több ötezer főnél.

1945. február 11-i bejegyzés Bagár Iván budavári segédlelkész naplójából

Több ezer súlyos sebesült az alagútban, a német katonai sziklakórházban (az úgynevezett Lazarettben, melyet a polgári Sziklakórházból alakítottak ki), a nemzeti bank pincéjében várta sorsa beteljesülését. A vezető főorvos és a személyzet elmenekült, a sérültek közül sokan öngyilkosok lettek. Az oroszok a kórház felszámolását végül a sebesültek legyilkolásával (többnyire lángszórókkal) és a kórház felgyújtásával intézték el.

Konkoly-Thege Aladár orvos zászlós emlékiratai szerint a kórházban pokoli állapotok uralkodtak: „A déli oldalon sötétan tatóngó bejárat a vár alatti pincékbe vezetett, ahol német hadikórház volt. Sovány, fáradt kinézésű német orvos jön elő, két egészségügyi katonával. Embereivel csak a halottak elszállítását tudja végezni, más kezelés itt nincs. (...) A levegő sűrű, fojtó. Genny, vér, rothadás, ürülék, veríték, vizelet, dohányfüst, puszkaporok keveredik tömör bűzzé. Ellepi a folyosót, émelyítő, kibíratatlan. Zseblámpánk fénye képeket szakít ki a homályból. A folyosó két oldalán hosszú sorokban fekszenek a sebesültek papricseken, köztük emeletek is vannak, de sokan a pusztá beton jutott. Legtöbben egyenruhában, szíjjakkal, lehet, hogy nem üres az oldalfegyver tokja, kézi-gránát is akadhat a zsebekben. (...) Lőszert maradtunk nálunk, mert robbanások is hallatszanak. (...) Nyögések, sóhajok, alig érthető német panaszok, imádság, káromkodástöredékek. Dante szépen faragott sorai sterilek ehhez a pokolhoz képest.”

A Széll Kálmán téren, a János-kórház bejárata előtt, a Vérhalom téren és még sok budai utcán és téren méteres halmokba gyűjtötték a holttesteket. Sokakat a lánctalpas harckocsik tapostak halálra, néhol véres massza terült el az utcákon. A halottak nagy részét tömegsírba temették; többségüket a mai napig sem azonosították vagy exhumálták. A kitörésben többen haltak meg, mint az ardennek-i csata összes német, angol és amerikai áldozata. Buda útjai és parkjai máig ismeretlen halottak sírhelyei, a Széll Kálmán tér nemrég elkezdett átépítésekor is találtak emberi maradványokat a munkások.

Budapest német–magyar védőserege több mint száz napon keresztül két hadseregnyi szovjet erőt kötött le. Budapest védőinek is köszönhető, hogy a szovjet csapatok végül csak az Elba folyóig jutottak, és nem teljesíthették Sztálin akaratát, hogy I. Sándor cár hadai után a Vörös Hadsereg is bevonuljon Párizsba.

■ WALKÓ ÁDÁM

Nagy lehetőség a hálózati együttműködésre

Interjú Majorosné Lasányi Ágnessel, az EPSZTI igazgatójával

– Kérem, mondjon pár szót eddigi pályájáról!

– 1991 óta dolgozom a közoktatásban gyógypedagógusként. A tanulásban és az értelmileg akadályozott gyerekek nevelését-oktatását ellátó létesítménynek voltam az igazgatója Cegléden tizenegy évig, ahol a korai fejlesztéstől a szakképzésig kísértük végig a diákokat. Ezek a tapasztalatok rendkívül hasznosak az intézményeinknek való segítségnyújtásban, a szervezeti struktúra kialakításában, egy nagyobb és összetettebb intézmény működtetésében, a vezetési rendszerben. A Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán végeztem

► Tavaly augusztus végén nyitották meg ünnepélyes keretek között az EPSZTI-t, vagyis az Evangelikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézetet. A létesítmény a Magyarországi Evangelikus Egyház negyvenharmadik köznevelési intézménye, mely a negyvenkét óvoda, iskola, illetve kollégium szakmai munkáját segíti. Az EPSZTI igazgatójával, Majorosné Lasányi Ágnessel egyebek mellett a reformáció és az oktatás éve kapcsán most indított rendezvénysorozatról beszélgettünk.

emberi erőforrások szakon, ugyanis az intézményigazgatás külön szakma; ezt az EPSZTI-ben a hálózati együttműködések terén is jól tudom majd hasznosítani. Nagy örömmel és érdeklődve jártam végig az egyház országos irodájának osztályait, szívügyem az intézmények megfelelő működése és a gyerekek minél jobb és színvonalasabb ellátása.

– Az EPSZTI tavaly szeptemberben kezdte meg munkáját. Milyen feladatokat és terveket lát a közeljövőben?

– A megnyitás után egyre-másra kerültek elő a megoldásra váró feladatok, s hamar láthatóvá vált, hogy nagy szükség volt az intézet megalapítására. Elsődleges célunk, hogy a kiemelt szakmai kérdésekben segítsük az intézmények munkáját. A pedagógus-

gus-továbbképzés, a szakmai előadások, tréningek előkészítése már zajlik; mindezek nemsokára hozzáférhetővé válnak intézményeink számára.

Az, hogy 2015 a reformáció és az oktatás éve, nagy kihívást jelent. Szeretnénk olyan rendezvényeket, pályázatokat lebonyolítani az iskolákkal, óvodákkal karöltve, melyek révén a gyerekek és a pedagógusok még mélyebben megismerhetik az ötszáz évvel ezelőtti eseményeket, illetve azt, hogy milyen hatással volt az oktatásra a reformáció.

Most együtt munkálkodunk az intézményekkel, tantárgygondozóinkra támaszkodva tematikus programokat és versenyeket szervezünk. A rendezvénysorozat nyitánya az evangelikus történelemtanárok második konferenciája volt (lásd tudó-

sításunkat az 1. és a 4. oldalon). Az év programjában szerepelnek még szakmai konferenciák, szakmai napok, továbbképzések is.

Szeretnék megemlíteni egy fontos felhívást, remélve, hogy minél több testvérünkhöz eljut: várjuk azoknak az evangelikus elkötelezettségű tanároknak, tanítóknak, óvodapedagógusoknak és a közművelődésben, szociális területen dolgozó szakembereknek a jelentkezését, akik szívesen csatlakoznának az evangelikus pedagógusok szakmai közösségéhez.

– Lehet-e evangelikus nevelésről, oktatásról beszélni? Miben nyilvánulna meg a tantervekben, tankönyvekben az evangelikus hit, szellemiség?

– Mindenképpen érvényesülni tud az evangelikus szellem a nevelésben. Vannak dédelgetett terveink, de nem áruhatok el semmit, mert még csak az előkészítésnél tartunk. A tervezéssel egészen 2017-ig, a reformáció elindulásának ötszázadik évfordulójáig előretekintünk; amikor elkészül a teljes koncepció, és jóváhagyják, részletesen beszámolunk róla.

Régi nagy nevelési-oktatási intézményeinkben az evangelikus szellemű nevelés nagyon jól érvényesül, és a hitéletre is hatással van. Az iskola-

lelkészek jelenléte tovább erősíti ezt. Hosszú folyamat előtt állunk, de az EPSZTI ebben is sokat tud segíteni.

– Hogyan látja a pedagógusok és tanulók helyzetét az evangelikus oktatási intézményekben?

– Intézményeink jelenleg jó pozícióban vannak; elmondhatjuk, hogy helyzetük stabil, egyházunk biztosítani tud mindent, ami a színvonalas nevelő-oktató munkához kell. Pályázatokon keresünk lehetőségeket a további fejlesztésekre, és szerencsére vannak támogatók is.

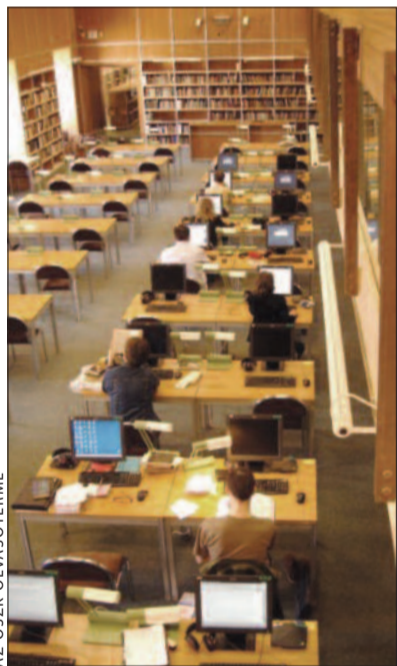
Az EPSZTI hatáskörébe negyvenkét önálló intézmény és hetvenháromezer tanulóval és ezernégyszázhuszonöt pedagógussal. Természetesen vannak problémák, megoldásra váró szakmai kérdések, szervezetfejlesztési feladatok. Óriási lehetőség számunkra, hogy egymás jó gyakorlatait megismerve, hálózati működést kialakítva tanuljunk egymástól. Minden intézménynek van olyan erőssége, amelyet érdemes a többieknek megmutatni. Törekvések voltak erre a múltban is, ezeket az EPSZTI szakmai alapon kívánja felkarolni, szélesíteni és támogatni.

■ WALKÓ ÁDÁM

„A hírlap az élet”

A jeles bibliográfus, Lakatos Éva életútja

Az evangelikus Lakatos család Kozsvárról költözött az Alföldre, a Kiskőrös melletti Bócsára. Lakatos Gyula, Éva édesapja itt, az evangelikus iskolahálózat egyik legkisebb iskolájában tanított. Lánya ebben a tanyasi, egy tantermes iskolaépületben nőtt

fel. Talpraesett volt, minden helyzetben feltalálta magát. A háború miatt később sok helyen járt iskolába, mert állandóan költözniük kellett, míg végül visszatérhettek Bócsára.

Az evangelikus iskola államosítása után Pestre költöztek. Az értelmiségi apa miatt Évát nem vették fel művészeti iskolába, noha kivételes

rajzkészsége volt. Álláskeresés közben az Országgyűlési Könyvtárban kapott állást gyors- és gépirótudásának köszönhetően. Ezzel sorsa nagy fordulatot vett.

Élete a könyvtári cédulák között telt el, még otthon is velük foglalkozott. Közben elvégezte az egyetem könyvtár szakát. Nagy örömmel dolgozott a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban, majd a Petőfi Irodalmi Múzeumban. A hírlapokkal foglalkozott. „A hírlap az élet” – mondta gyakran.

Sorra jelentek meg az újságokról szóló kötetei, hamar ismertté vált mint bibliográfus. Magyar irodalmi folyóiratok című munkáját – amely 1972 és 2000 között negyven füzetben jelent meg – kézikönyvként használják. Összeállította a magyar színházi cikkek (1778–1949) könyvszeretét, illetve az ötkötetes A magyar sajtótörténet válogatott bibliográfiáját (1705–1944) is. A Petőfi Irodalmi Múzeum bibliográfiai füzetekének főmunkatársa volt. 2004-ben jelent meg Sikersajtó a századfordulón című könyve, amelyet tanítómestere, Dezsényi Béla, az Országos Széchényi Könyvtár egykori vezetője emlékének ajánlott.

Nyugdíjazásáig a Széchényi-könyvtár hírlaposztályát vezette. Visszavonulása formális volt, hiszen a munkát ugyanolyan lelkesedéssel folytatta még tavaly tavasszal is.

■ BERÉNYI ZSUZSANNA ÁGNESS

Lakatos Éva súlyos betegen, nyolcvanhárom éves korában hunyt el tavaly november 1-jén. Kismarosi temetésén a váci evangelikus lelkész, Detre János búcsúztatta, és az Országos Széchényi Könyvtár igazgatója méltatta életútját. Férje, Botka Ferenc mellé temették.

A cikk szerzője, Berényi Zsuzsanna Ágnes csak olvasóként ismerte és tisztelte Lakatos Évát. „Ha bátortalanul kértem segítségét, úgy foglalkozott velem, mintha fontosabbnak tartotta volna kérdésemet a saját munkájánál. Ha egy számomra ismeretlen folyóiratot említettem, azonnal kikereste a jelzetét, felírta a kéréslapra, és szinte azonnal megkaptam a kért anyagot. Ha beszámoltam örömről, arról, hogy miként hasznosítottam a segítségét, együtt örült velem” – írta visszaemlékezésében.

Lakatos Éváról a volt munkatársak és olvasók külön megemlékeztek a Széchényi-könyvtárban. Az intézmény dísztermében tárlót készítettek emlékére, és levetítettek egy róla szóló, néhány évvel ezelőtt készített filmet.

A betegek világnapjára, február 11-ére készülve dr. Márfi Gyula római katolikus érsek február 9-én, hétfőn délután szentmisét tartott a veszprémi Csolnoky Ferenc Kórházban. Az alkalmon rövid prédikációt mondott Szemerei János, a

Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke, valamint Steinhilber József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke; az istentisztelet után úrvacsorát is osztottak a protestáns hívek számára.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

HIRDETÉSEK

Evangelikus templomok a Magyar Televízióban

Február 15-én, vasárnap az M1-en 11.40-kor Evangelikus templomok címmel az óbudai és a szentendrei templomot mutatjuk be. Szerkesztő Nagy László, rendező Horváth Tamás.

A Déli Evangelikus Egyházkerület Püspöki Hivatala értesíti a hatéves képzésben részesült, 2013 augusztusa előtt ordinált beosztott lelkészeket, hogy május 28-án, csütörtökön parókusi alkalmassági vizsgálatra kerül sor. Jelentkezni írásban lehet a püspöki hivatalban március 1-jéig. Az írásbeli feladatokat és a szóbeli tételeket postai úton juttatjuk el a jelentkezőknek.

Életutak tanúságtétele

Az Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) és a Budapest-Zuglói Evangelikus Egyházközség rendezésében Életutak tanúságtétele címmel sorozat indul. Az első alkalom február 12-én 17 órakor kezdődik az egyházközség gyülekezeti termében (Budapest XIV. kerület, Lőcsei út 32.). Áhítatot tart Tamásy Tamás lelkész, előadó D. Szebik Imre ny. püspök.

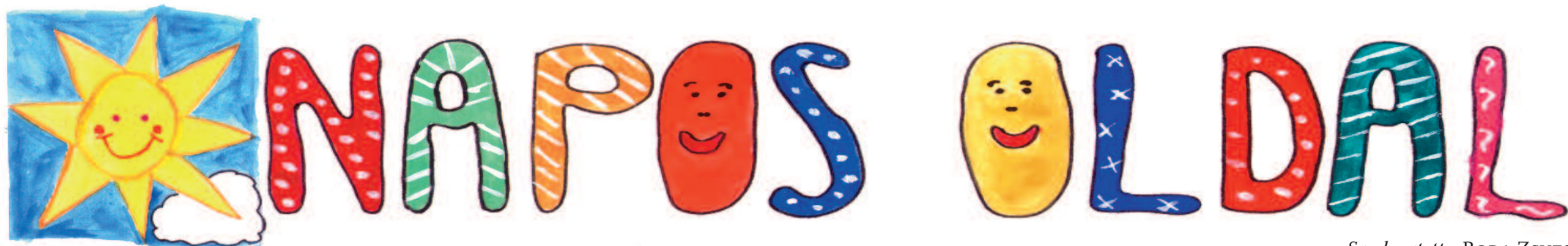
Meghívó az Öregalom Színtársulat bemutatójára

Szeretettel hívunk minden érdeklődőt Hunyady Sándor Lovagias ügy című színdarabjának bemutatójára a budapesti Kápolna Színpadra (X. ker., Kápolna köz 2.) február 21-én, szombaton 18 órára. A 2001-ben Dunaalmáson létrejött Öregalom Színtársulat néhány színházat szerető, irodalmat kedvelő értelmiségi összefogásával, egy evangelikus testvérünk produceri támogatásával működik. A belépés díjtalan, adományait a Kápolna Színpad Alapítvány javára ajánlják fel.

A Semmelweis Egyetem (SE) Mentálhigiéné Intézete

az Evangelikus Hittudományi Egyetemmel és a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolával együttműködésben 2015 szeptemberétől akkreditált mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzést hirdet. A felvétel kritériuma: BA, MA főiskolai vagy egyetemi hitéleti végzettség, egyházi ajánlás és személyes alkalmasság. A képzés időtartama: 4 félév, 560 óra (havonta 2 nap + 2 intenzív hét). A jelentkezés az SE Mentálhigiéné Intézetében igényelhető jelentkezési lapon történik, mely letölthető a mental.semmelweis.hu honlapról. A képzésről bővebb tájékoztatást ad dr. Török Gábor (20/6632-389, torok.gabor@public.semmelweis-univ.hu) és Semsey Gábor (20/6632-390, semsey.gabor@public.semmelweis-univ.hu).

FIZESSEN ELŐ
LAPUNKRA!

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Vándorpatkány

A kőzapocoknál jóval nagyobb; bundája szürke, néha rozsdabarna vagy akár feketés.

Ázsiából – elsősorban hajók közvetítésével – az egész világon elterjedt, hazánkban is mindenhol előfordul. Rendkívül alkalmazkodó, bárhol megtelepszik, ahol táplálékot talál. Legkedveltebb élőhelyei a csatorna-rendszerek, kanálisok, élelmiszer-raktárak, állattartó telepek, istállók, de megtaláljuk a mezőgazdasági területeken, halastavak környékén vagy az alföldi csatornák mentén is.

Mindenevő, állati és növényi eredetű táplálékot egyaránt fogyaszt. Károkat okozhat a gabonaraktárakban,

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

élelmiszerraktárakban, megölheti a csibéket, fiatal nyulakat, galambokat. Gyermekkoromban láttam olyan hízódísznót, amelybe éjszaka belerágtak a patkányok. A zsírt ették, az állat alig vagy egyáltalán nem érezte, amikor a patkány rágni kezdte.

A bolhák terjesztése révén a vándorpatkány tevékeny részese volt a nagy pestisjárványoknak.

Éjszakai életmódú. Az esti szürkületben kezd mozogni, de ahol nem zavarják, nappal is látható. A Rákospatak fővárosi szakaszán több alkalommal láttam már a mederben elégségg után kutató vándorpatkányt. Úgyesen úsznak, néha az egyik, majd újra a másik parton keresgélnek.

A házi egérhez hasonlóan úgynevezett nagycsaládokban élnek. Az egy közösséghez tartozó állatok a szagukról ismerik fel egymást. Járatokat készítenek a talajban, vályogépületek falában; raktárakban gyakran a búto-

rok, ládák között húzódnak meg. Vackukat a közelben talált papír- és rongydarabkákkal, szőrrel bélelik ki.

Rendkívül szaporák. A nőstények az év bármely szakában ellenek, és a fiatalok három hónapos korukban már maguk is ivarérettnek.

Jelenlétükre egyebek mellett hátrahagyott ürülékükből következtethetünk. Ahol patkánymérgezés folyik, ott különösen a gyerekekre kell nagyon vigyázni.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány kölyke lehet egy patkánynak?
2. Terjesztenek-e betegséget a patkányok?
3. Milyen ellenségeik vannak?

1. Hé-t-tízenny. 2. Igen. 3. Kuttyák, macskák, baglyok, nyest siba. Valaszok

Meghívó a világ legkisebb, mégis hatalmas állatkertjébe

► Két héttel ezelőtt, január 30-án nyílt meg a *Napos oldal Mesélnék az állatok* című rovatának illusztrációiból válogatott kiállítás a pesterszébeti Csili Művelődési Házban. Az *Evangelikus Élet* által szervezett alkalmon *Budai Tibor* grafikusművész *A kerecsensólyomtól a hiúzig* című tárlatát *Novotny Zoltán* újságíró, egyházunk sajtóbizottságának, valamint a *Protestáns Újságírók Szövetségének* az elnöke nyitotta meg. Az alábbiakban közöljük megnyitóbeszédét. (A tárlat február 18-ig látogatható.)

Amikor tegnap kivettem a levelezéskönyvből az *Evangelikus Élet* legújabb számát, kíváncsian lapoztam a gyermekrovathoz, a *Napos oldalra*, hogy megnézzem, ezúttal milyen állattal ismerkedhettem meg *Schmidt Egon* ornitológus, Kossuth-díjas író és *Budai Tibor* grafikusművész jóvoltából. Ott ült a sziklán méltóságáteljesen a barna medve, óvón vigyázva két játszadozó bocsát. Így volt ez két hete is, amikor a kis sólyom szinte kirepült fiókaival a lapból, vagy egy hónapja, amikor a fenyőszajkó ült meg a kopár ágon.

S ez így megy már 2010 októbere óta. A bölcs ismeretterjesztő szöveg és a „megszóló” rajz nemcsak a gyerekeknek, hanem a felnőtteknek is felüdülést jelent. Többek lettünk általa.

Így érlelődött meg a gondolat, vált valósággá az elképzelés: legyen kiállítás *Budai Tibor* illusztrációiból. A plasztikus rajzokból. A körömyi területen apró részletekbe menő portrékból.

Budai Tibor vázlatok alapján és emlékezetből fest – nem fotórol. Amikor kimegy a természetbe, amit csak lehet, megfigyel és lerajzol. Madarakat, bogarakat, mindenféle állatot. Színüket, mozdulataikat, a körülöttük lévő tájat. Az aprólékosan kidolgozott munkák a természet csodálatáról és a művész páratlan megfigyelőképességéről tanúskodnak. A grafikák gazdag színvilága nem hivalkodó, inkább melankolikus, visszafogott. *Budai Tibor* képei állati életképek, az áldozatára lecsapó kerecsensólyom, a látóhatár horizontját rezzenéstelenül kémlelő egerészölyv, a hihetetlenül laza, mégis ugrásra kész hiúz...

Budai Tibor elmondható, hogy tapasztalt kiállító művész. Fontosabbnak nevezett önálló tárlatainak száma ötven körüli, részt vett mások mellett mintegy százötven országos és nemzetközi kiállításon. Magyarországon kívül kiállított Ankarában, Barcelonában, Leningrádban, Wörthben, a hollandiai Neunenben, a mexikói Zacatecasban, Isztambulban, de még Colombóban is. Munkái – az országhatáron túl – megtalálhatók az olaszországi Milánóban, Albegnában, Rómában, a horvátországi Rijekában vagy a lengyelországi Malborkban. Megjelent a századik illusztrált könyve s ezen belül negyvenedik közös műve *Schmidt Egon*nal. „Nemcsak az illusztrátort inspiráló kísérőrajzai, hanem az autonóm lapok, képsorozatok is tükrözik őszinte elkötelezettségét” – írta róla *Salamon Nándor* muzeológus, művészeti író.

Schmidt Egon sok éven keresztül vett részt a Kossuth rádió *Oxigén* cí-

mű műsorában. Az ott elhangzott anyagok, valamint a belőlük megjelent könyv és két CD nemcsak felhívta az emberek figyelmét a természet kincseire, hanem érthetően és élvezhetően be is mutatta az egyes állat-

amikor csak teheti, megy az erdőbe, mert vallja, hogy nagy és bölcs közösség az erdő. De boldogan cserkelt *Schmidt Egon*nal a Kis-Balaton vagy Apajpuszta egyáltalán nem erdős területein is. A család jelenti „a meleg fészket építő hagyományt, az eligazító fegyelmet, a harmóniát”. Hisz abban, hogy minden mögött a Gondviselés áll.

Visszatérve az állatokra, tudja, ahogy *Márai Sándor* írta: „Testvéreink ők, s ugyanabban a műhelyben készültek, mint az ember, s értelmük is van, néha bonyolultabb és finomabb, mint a legtöbb embernek.”

Beszélgetésünk végén *Tibor* négy

Budai Tibor: Empátia 4. (1997), pasztell, színes ceruza, 61x51 cm

fajokat. Hasznos tanácsokat adtak például egyes madarak óvásához, gondozásához. Az anyagok elkészítésekor olykor *Budai Tibor* is element a terepre. „Egon jegyzetelt, én festettem, *Balogh István* pedig felvette a hangokat” – avatott be találkozásunkkor.

A vele való beszélgetésből az is kiderült, mennyire büszke a két évvel ezelőtti, *Szemelvények a magyar irodalomból* című kiállítására, amely Rákosparkon volt látható, vagy a velünk élő történelemre, akár az első világháborút idéző, akár a magyarok őstörténetét *Szent Istvánig* feldolgozó műveire, a nyelvemlékekre vagy a nyomtatott szó erejére. Beszélgetésünkben nyomatékosan előkerültek a *Budai Tibor*ra jellemző kulcsszavak is: természet, boldogság, jelképek, cserkelések, „mert kirándulni jó”, család, szeretet, hit, haza.

*Budai Tibor*ról sugárzik, hogy csodálja a természet végtelenségét; iparkodik összhangban élni jellemével és a természet erőivel;

képet mutatott *Empátia* című sorozatából. Az ember rombolja a természetet, ami visszahat, és az emberiség pusztulását is jelentheti. A negyedik képen azonban ott a hatalmas kereszt (jelkép!), benne a természeti képek meg az ember – ami a kiutat is jelentheti.

Márai Sándor szerint a mű, „a remekmű legyen valóságos, pontos, okos, céltudatos, arányos, gondosan megmunkált, hűségesen kivitelezett – s legyen még valami más is. Tündéri is legyen. S minden öntudatosság mellett önfeledt is legyen.” Nos, *Budai Tibor* képei tündérien önfeledtek, vagy inkább fordítva: önfeledten tündérik.

Bevallom, amikor az elmúlt évtizedekben feleségemmel vásároltunk egy-egy képet a *Pitypang Galériában*, nem gondoltam, hogy egyszer majd az ott gyakran kiállító művészek egyikének a tárlatát én fogom megnyitni. „Biztos vagyok benne, hogy *Budai Tibor* féltett világa mindenkit megérint, hiszen a látványban mi is ott vagyunk” – mondta *M. Nagy Péter* újságíró. ■

Ma hány lépcső vezet Jézushoz?

Az egyházi épületek akadálymentességéről – Andorka Eszterre emlékezve

Az utóbbi években egyre több szó esik az akadálymentesítéséről, a középületek hozzáférhetővé tételéről, sőt: szerencsére már nem csak beszélnek minderről... Mostanában rendszeresen közlekedem Budapesten elektromos kerekessel, és örömmel látom, hogy ahhoz képest, amikor tíz-tizenöt éve Pesten jártam egyetemre, mennyit fejlődött az épületek, az utcák és újabban leginkább a tömegközlekedés akadálymentessége.

Ma sokszor nagyobb problémának érzem a rosszul kivitelezett, használhatatlan, adott esetben balesetveszélyes akadálymentesítést (meredek rámpák, szűk és gyorsan csukódó liftek, mozgássérülteknek szánt mellékhelyiségekben rosszul elhelyezett vagy teljesen hiányzó kapaszkodók stb.), mint az akadálymentesítés hiányát. Amíg nem akadálymentes egy épület, lehet bízni abban, hogy egyszer majd kerekesszékesek számára is hozzáférhetővé teszik. Ha viszont az akadálymentesítés a rászorulóknak szempontjából nem megfelelően valósul meg, nehezen várható, hogy újra nekifognak az átalakításnak.

Ezeknek az álláspontoknak a figyelembevétele az egyházi épületek esetében is nagyon fontos, különösen most, amikor egyházunk országos irodájának Üllői úti épülete végre megújul. Tudom, hogy templomok esetében joggal lehet műemlékvédelmi szempontokra hivatkozni, melyek nehezítik az akadálymentesítést, de szerencsére ma már számos példa bizonyítja – legutóbb a kelenföldi templomé –, hogy ezeket a nézőpontokat szépen össze lehet hangolni.

Amikor gondolkolni kezdtem az egyházi épületek akadálymentességéről, gondolataim elkalandoztak, és – talán távolinak tűnő asszociáció eredményeként – ez a téma összecsengett bennem *Andorka Eszter* tragikus elhunyt evangélikus lelkész halálának közelgő évfordulójával.

Azt hiszem, *Eszter*ről – ahogy a legtöbben hívták – elmondhatjuk, hogy az élet több területén is „akadálymentesítő” tevékenységet végzett. Segítette mozgássérültek és állami gondozásból kikerült fiatalok társadalmi beilleszkedését, összehozott olyan

embereket, akik nélküle talán soha nem ismerték volna meg egymást. Persze, aki ismerte őt, az tudja, hogy ez esetében nem holmi papírszerű elmeletet takart, s még csak nem is valami polgárjogi harcot jelentett, hanem legtöbbször a legegyszerűbb dolgokat, például fizikai segítségnyújtást. A Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) mozgássérülttáborában – ahova Eszter húszéves korától kezdve járt – leginkább illetően akadálymentesítésre volt szükség. E sorok íróját például egy vagy huszonöt évvel ezelőtti kirándulásán kerekesszékében kilómétereken át a nyakában cipeltte Eszter, aki mindezeket keresztül és

mindezek felett leginkább ember és Isten között végzett akadálymentesítést. Elvgre mi más is lenne egy lelkész feladata?

Azt talán már kevesebben tudják, hogy Eszter nemcsak a szó átvitt, hanem valódi értelmében is foglalkozott az akadálymentességgel. Méghozzá – nem meglepő módon – a templomok akadálymentessége foglalkoztat. Élete utolsó éveiben támadt az az ötlete, hogy a Mevisz végezzen egy felmérést a budapesti templomok akadálymentességéről. Akkoriban készítette a mellékelt, igen beszédes rajzot.

A felmérést, mely nem csak evangélikus templomokra terjedt ki, sajnos már csak nélküle, halála után tudtuk megvalósítani. Akkoriban a templomok akadálymentessége elég siralmas képet mutatott. Sokan vissza sem küldték a kérdőíveket. Olyan sajátos észrevételt is lehetett hallani egy megkérdezett (nem evangélikus) lelkésztől, miszerint azért nem baj,

hogyha a templomok nem akadálymentesek, mert így a hívek jobban észreveszik segítségre szoruló embereit, és gyakorolhatják a keresztyén szeretetet. Szerencsére ez a hozzáállás kirívónak számít, nem ez volt az általános megközelítés. Mindenesetre ez a vélemény is elgondolkodtató, és teológiai összefüggéseket is eszembe juttat.

Keresztyénységünk és különösen protestantizmusunk egyik nagy kincse, hogy szabadon, közvetítő nélkül, ha úgy tetszik, akadálymentesen juthatunk el Jézushoz és rajta keresztül az Atyához. Jó lenne, ha ez nemcsak teológiai, hanem gyakorlati értelemben

is így lehetne mindannyiunk számára. Ha a jogszabályi kötelezettségek és a humanitárius érvek mellett még speciálisan keresztyén, bibliai indokokat is akarnánk keresni – bár nem gondolom, hogy ez esetben erre feltétlenül szükség lenne –, ez a megközelítés is arra indíthatja az egyházat, hogy különösen is prioritásként kezelje a templomok és más egyházi épületek akadálymentességét.

Andorka Eszterről sokan sokféle emléket őrzünk és viszünk tovább egész életünkben. Gazdag szellemi hagyatékában ki-kik megtalálja, ami számára leginkább fontos. Én most az élet minden területén akadálymentesítő Eszter szeretném előtérbe helyezni, mert úgy érzem, ez jól szimbolizálja szinte minden tevékenységét, és ebben is példa lehet sokunk számára.

■ IRTÁS ADÁM,

a kecskeméti gyülekezet presbitere, a Mevisz Bárka-táborainak résztvevője a kezdetektől

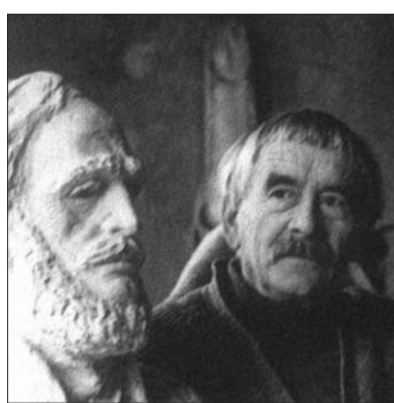
Borsos Miklós emlékére

Megvan-e a tihanyi kert, a lombrejtett zsúfolt műterem, ahol kora tavasztól késő őszig dolgozott? A vén fák, a bokrok mögött kileső női aktok? Fehér márványból, erős kőből faragta ki őket a január 27-én huszonöt éve elhunyt mester. És a közös zenélés zöld tisztása, ahol a barátok megcsodálhatták a házigazda hegedűjátékát?

Borsos Miklós 1906-ban született Nagyszébenben. Győrről folytatta tanulmányait, elgyalogolt Firenzébe, majd a Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola festészeti szakán tanult. 1946-tól 1960-ig az Iparművészeti Főiskola tanított. Munkácsy- és Kossuth-díjat kapott. 1959-ben elnyerte Carrara város szobrászati aranyérmét. Itthoni galériák, múzeumok mellett Európa számos nagyvárosában állított ki nagy sikerrel és gazdag anyaggal.

Nemes ívű szobrokat készített, időmárt faragványokat, rézdomborításokat. Külön világ rézkarcainak sorozata, könyvillusztrációs tusraszai: kiemelkedik *Ady* verseinek értő megjelenítése vagy a hű barát, *Illyés Gyula* életművének bemutatása.

Keves szó esik Borsos képzőművészeti, kultúrtörténeti, irodalmi és zenei

tárgyú esszéiről. Ezekben azt mondja el, hogy számára mit jelent európai kulturális örökségünk: *Michelangelo*, *Leonardo*, *Rembrandt*, *Moore*, *Egry*, *Csontváry* szellemi üzenete. Borsos minden fizikai és morális erejét megfeszítve fölülmúlta önmagát, hatalmas, sugárzó életművet teremtett.

Remek szobrokkal teli műterem rokon volt a római, a firenzei műhelyekkel. Tavasz nap, olasz mesterek, madarak, betlehemi szamar és ökör, a gyönyörű pannon táj: ez volt az ő világa. A kozmikus és reneszánsz emberé. Ezekből a forrásokból táplálkoznak szobrai, biztos vonalú rajzai. Mindig a nagy észre figyelt, nem vesztett el a részletekben. Szobrai tiszta formavilá-

ga és szerkezete régi kultúrákból merítkezik. Fő témái az ember és a természet egységét kutatják. Nőalakjai a szépség, az érzékiség jelképei; portréi a személy belső világának kivetítései. *Déry Tibor* fáradt arcán vívódás, *Németh Lászlóné* keresés, *Kassák Lajos* meg nem alkuvás, *Szabó Lőrinc* végtelen fájdalom. Ónarcsképe messzire néz, barázdált homlokán az idő csorog alá.

Borsos Miklóst sokan kérdezték – pályájáról, a rajzról, a zene fontosságáról. Időskorában megnyílt, és hitéről is vallomást tett: „Sorsom nehéz fiatalsgot jelölt ki, és ezekben az években a Biblia és elsősorban a *Hegyi beszéd* olvasása, annak örök-szép életet, erkölcsi magatartást tanító szavai, isteni ragyogása és végtelen tisztasága volt, ami őrzött.” „... az esti, nagy, árnyékos szobában ülve, elkerültem a Genezáretit-tó partjára. (...) Tisztán láttam magam előtt a Názáretit halász kísérelével... Nem történt ott semmi különös, csak a jóság egyszer leszállt a földre, ahogy talán soha többé. Amit tanított, azt még ma sem tudjuk követni, de úgy látszik, még fölfogni sem. Olyan egyszerűnek tetszik, és valójában az is: az Igazság.”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Az asztali áldásról

Minden vallás arra tanít: evés előtt imádkozz. Nemcsak a kereszt(y)ének (*sic!*), hanem a zsidó vallású emberek meg muszlimok is kéri Isten áldását étkezés előtt. A hinduk pedig énekelnek evés előtt.

Az ötvenes évektől a durva egyház- és vallásellenes politikától elsorvadt a hitélet. Bár a hatvanas években még voltak iskolák, ahol tanítás után még volt fakultatív hittanóra. A későbbiekben már csak a templomokban kaptak hitbéli megerősítést, akik eljutottak odáig.

Az imádság hitbéli megerősítés ad, hiszen az imádság erőmű. Hatalmas hitbéli energiákat szabadít föl. A ma élő emberek mintha szegénylenek vagy kényelmetlenül éreznék étkezés előtt az asztali áldás elmondását. Ez a tevékenység kilenc-tizenkét másodpercet vihet el a nappól. Elnézve a kor emberét, rohanása közepette fel sem rémlik neki, hogy létezik az elcsön-desedés ereje, és mennyi töltést ad az étkezés utáni tennivalók nyugodt befejezéséhez.

A minap egy állóbüfénél hajtotta meg fejét egy fiatalember. Amikor fel-emelte a tekintetét, derűs nyugalommal harapott a kolbászba. Megszólítottam, s megkérdeztem, imát mondott-e. „Igen – felelte. – Imádkoztam, csendben, lopva, nehogy észrevegyék a körülöttem állók.”

A jelenet után elmerengtem. Kultúránk része az imádság, az étkezés előtt pedig belülről fakadó belső igény – ha vallásos családi nevelést kapsz. Nyíltan kiállok az asztali imádság gyakorlása mellett. Szép hagyomány, érdemes kiállni mellette. Néhányat ideírok gondolatébresztőnek.

Édes Jézus, légy vendégünk,
áldd meg, amit adtál nekünk!

Atyánk, a föld minden javát jószágodból élvezzük.
Add, hogy a szent igazságot szomjúhozzuk s éhezünk!

Széky asztali áldás

Ki asztalt teritesz az égi madárnak,
Teríts asztalt, teríts, szegénynek és árvának.
Nyújtsd ki, atyánk, nyújtsd ki jószágos kezdetet,
Adj a koldusnak is tápláló kenyeret.
Ételben, italban legyen bőven részünk,
Gondviselő Atyánk, könyörögve kérünk. Ámen.

■ ÖZV. KIS-GRÜBER ARNOLDNÉ DR. FÉNYES IRÉN (Miskolc)

„Megmakacsoltam magamat”

Éveken át gondolkodás nélkül mondtam vasárnap reggel az istentiszteleten, hogy kárhozatra méltó bűnösnek vallom magamat. Igen, gondolkodás nélkül, pedig Isten színe előtt nem lenne szabad semmit gondolkodás nélkül, megszokásból mondani. – Aztán egyszer csak körülhéztem, és azon töprengtem, vajon a padokban ülők milyen bűnt követtek el az elmúlt héten, mely *mint tenger árja hullámaival elfedte őket* (lásd EÉ 423,1). És én? – Nem jutott semmi eszembe, de nem is volt sok idő gondolkodásra, mert már énekeltek is a következő éneket.

Nem, én nem bűneim terhe elől menekülve, a kárhozattól félve jöttem ide. Azért jöttem, hogy Isten életet adó igéjét hallgassam; azért jöttem, hogy hálat adjak neki, amiért üdvösségre hívott el engem; hogy megköszönjem a Krisztusban kapott új életet, a bűnbocsánatot.

A kárhozattal való ijesztgetés nem jó kezdet, az az ördög mesterkedése, amelytől nem kell félnem, mert Krisztusra tekinthetek, aki értem és helyettem megfizetett bűneimért, hogy szabad legyek – még vasárnap reggel is! Nem vagyok kárhozatot érdemlő bűnös. Istennek üdvösségre elhívott gyermeke vagyok.

■ SZILAS ATTILA (Várpalota)

HÍRDETÉS

EKME-közgyűlés és külmissziói nap

„Amiket hallottunk és tudunk..., elbeszéljük a jövő nemzedéknek...”
(Zsolt 78,3.4)

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) A reformáció üzenete – oktatás, misszió címmel tart közgyűlést és külmissziói napot február 21-én, szombaton 10.00 és 15.30 között a Deák téri evangélikus gyülekezet nagytermében (1052 Budapest, Deák tér 4.).

Program

1. Köszöntés (B. Pintér Márta lelkészi elnök)
2. Igéshirdetés (Gáncs Péter elnök-püspök)
3. Előadás (dr. Csepregi András iskolalelkész)
4. Kávészünet
5. Közgyűlés (Zalán Péter világi elnök): elnöki beszámoló, pénzügyi jelentés a 2014. évről, számvizsgálói jelentés, költségvetés a 2015. évre, szervezőtitkár-váltás bejelentése, utód megválasztása.
6. Ebédészünet
7. Tanítványok vagyunk... (a Sztello Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium tanuló Deák Gabriella vezetésével)
8. Hírek Afrikából (dr. Bálintné Kiss Beáta Afrika-referens)
9. Üti áldás (B. Pintér Márta)

Ezúton is köszönetet mondunk a 2014. év során kapott minden adományért. A név szerint adakozók részére mellékeljük az igazolást, de köszönjük mindazok adományát is, akik név nélkül vagy a missziós körök egyikében adakoztak.

Minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

A 11 óra összehívott közgyűlés határozatképtelensége esetén (azaz ha a tagok felénél kevesebben jelennek meg) a február 21-én 11 óra 30 percre összehívott megismételt közgyűlésen a megjelent egyesületi tagok többséggel határoznak.

B. PINTÉR MÁRTA és ZALÁN PÉTER társelnökök

HIRDETÉSEK

Köszönet az adó 1%-ának felajánlásáért

Az Erős Vár Alapítvány a Kispesti Evangélikus Gyülekezetért köszöni a számára 2014-ben nyújtott 66 354 forint adományt. Az összeget a gyülekezet ifjúsági és missziói munkájára fordítjuk.

Az alapítvány kuratóriuma

Gyülekezeti elnökségi konferencia a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége szeretettel hívja és várja egyházközségeinek lelkészeit és felügyelőit a február 20–21-én a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban tartandó gyülekezeti elnökségi konferenciára. A találkozó mottója: „Fogadjátok be egymást, ahogyan Krisztus is befogadott titeket Isten dicsőségére.” (Róm 15,7)

A részvételi szándékot kérjük február 16-ig jelezni a püspöki hivatalban (tel.: 96/200-063, mobil: 20/824-4222, e-mail: nyugati.kerulet@lutheran.hu).

Meghívó könyvbemutatóra

A székesfehérvári Dr. Molnár Gyula Irodalmi Kör szeretettel várja az irodalombarátokat Petróczy Éva József Attila-díjas költő, irodalomtörténész és Rát Mátyás-életműdíjas publicista *Szürkeháj – Két szemmütét története* című könyvének premierjére. A szerzővel Bakonyi István irodalomtörténész beszélget. A beszélgetést dedikálás követi. Időpont: február 26., csütörtök, 18 óra. Helyszín: evangélikus gyülekezeti terem, Székesfehérvár, Székfű Gyula u. 1. Házigazda: Bencze András evangélikus lelkész, püspökhelyettes.

Asztali beszélgetések

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány a Petőfi Irodalmi Múzeummal (PIM) együttműködve szeretettel várja az érdeklődőket következő alkalmára: Závada Pál író és Kertész Botond egyháztörténész disputájára a Petőfi Irodalmi Múzeumban (Budapest V., Károlyi u. 16.) február 26-án, csütörtökön 18 órakor. Téma: Závada Pál *Természetes fény* című regénye.

Belépőjegy: felnőtteknek 600 Ft, nyugdíjasoknak 300 Ft. A belépőjeggel aznap megtekinthető a PIM „A törés a szavakban van” – Holokauszt-emlékezet és -irodalom című kiállítása, amelyen a program előtt, 17 órától Török Dalma kurátor tart tárlatvezetést. A belépővel a Petőfi Irodalmi Múzeumot támogatja.

A beszélgetés élő internetes közvetítéssel a pim.hu oldalon követhető.

Istentiszteleti rend • 2015. február 15.

Ötvened vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: 1Kor 12,31–13,13; Péld 9,10. Textus: Lk 18,31–43. Énekek: 441., 503.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; Főb, II., Hűvösvölgyi út 193. de. fél 10. (úrv.); Sarepta, II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv. összegyülekezés napja) Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Jakab Béla; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV., Megyeri Klub, Megyeri út 207. de. 9. Solymár Péter Tamás; Deák tér, V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv., kantátazenés istentisztelet) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; du. 6. (úrv., ifjúsági istentisztelet); Fasor, VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Pelikán András; Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 10. Gombkötő Beáta; VIII., Rákóczi út 57/A de.10 (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv., zenés istentisztelet) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. dr. Blázy Árpádné; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. negyed 12. Keczkó Pál; Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zuglói, XIV., Lócsei út 32. de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV., Gyarmat u. 14. de. 9. Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) de. 10. Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Rózsavölgy u. 46. de. fél 11. Kulcsár Márton János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Kulcsár Márton János; Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom) du. 3. Kulcsár Márton János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Kovács Áron; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Kovács Áron; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. dr. Korányi András; Kispest, XIX., Templom tér 1. de. 10. Deák László; XIX., Hungária út 37. de. 8. Deák László; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; XXII., Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112. du. 4. Győri János Sámuelné; Budakeszi, Fő u. 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Miért szól a húr, ha elszakad?

Nemrégiben, a magyar kultúra napján lett volna hetvenkét éves Cseh Tamás, a még életében legendássá vált énekes, akinek a dalait 2009-ben bekövetkezett halála óta egyre többen és többen hallgatják vagy játsszák el újra. Bár közvetlen színpadi jelenléte és szuggesztív előadásmódja utánozhatatlan, sokan mégis megpróbálkoznak feleleveníteni az általa megénekelte élményeket (vagy azok hiányát). Vagy éppen konkrét történelmi eseményeket: a hetven évvel ezelőtti, 1945. évi budai kitörési kísérlet gyászos kudarcát például a *Széna tér* című szerzemény örökíti meg. Bár a *Bereményi Gézával* együtt írt dalok „időjárás-jelentései” egy korszakhoz, illetve nemzedékhez kötődnek, a mostani fiatalok számára is átélhető, ahogy azt *Vértesi Ferenc* és *Regős Mátyás* duója is bizonyítja.

A Budapest-Kőbányai Evangélikus Egyházközség Kápolna Színpadán megrendezett, *Nincsen más ebben a dalban* című estjükön az idősebbekből, valamint az ifjabb generáció tag-

jaiból álló közönség is megbizonyosodhatott arról, hogy valóban időtálló életműről van szó. Egy ilyen „szellemidézés” pedig nemcsak emléket állít, hanem ismét megpendíti azokat a hetvenes évektől a rendszerváltáson keresztül mind a mai napig hangzó húrokat, melyekről – *Csengey Dénes* szavait idézve – *Benkóczy Péter* evangélikus lelkész beszélt a műsor bevezetőjében.

A Vértesi–Regős páros tehát már a tagok életkorából fakadóan sem nosztalgizhatott; inkább egy olyan letűnt „ántivilágot” próbált meg illusztrálni, amely valamilyen szinten a jelen életképeit és hangulatait is áthatja. A *Budapest, az Apa kalapja* vagy a *Tíz év múlva* című dal olyan erős atmoszférával rendelkezik, hogy az általa megjelenített múltbeli környezet könnyedén egybemosható mindennapjaink helyszíneivel, szereplőivel (vagy a város és az itteni lét aurája nem változott azóta sem?).

„Egy érzés volt, s mindvégig megmaradt, / érzem ma is, azt, ami csak

te vagy, / hogy ismerős, oly ismerős, / de vigyázni kell, mert nagyon erős. / A járásodból olvastam én / és a cipőd a jövőt leírta már a kezdetén / az utca kövén.” (*Az első kép*)

Az egyre halmozódó és sajnos sok hordalékot is magával sodró, pózoktól és maniroktól sem mentes feldolgozásdömpingben nehéz olyasmivel előállni, ami kicsit is megközelíti azt a hatást, amelyet a Cseh Tamás-féle keresetlen és őszinte jelenlét pillanatok alatt el tudott érni. Regős Mátyás színészi ambíciókról is árulkodó gesztikulációja és tiszta énekhangja üde színfoltja lehet ezeknek a kísérleteknek, ahogyan Vértesi Ferenc visszafogott, ezzel együtt autentikusan „csehtamásos” gitárjátéka is távol marad az említett modoros imitációktól.

Az előadás felénél pedig épp úgy pattant el egy húr, hogy pár perc maradt a csendbe fúló visszhangok meghallására is. Aztán újra megpendíteni a gitárt és a mulhatatlan időre kacsintani. Cin-cin-cinkosan.

■ PAPP MÁTÉ

HIRDETÉSEK

Meghívó

Február 19-én, csütörtökön 19 órakor a Kálvin teremben (Budakeszi, Fő u. 159.) *Napoleon és Magyarország* címmel tart előadást *Póór János* történész. Szeretettel várunk minden érdeklődőt. Az előadást a Nemzeti Kulturális Alap támogatja, és ingyenes. Adományokat a budakeszi Protestáns Kör tevékenységének támogatására a helyszínen elfogadunk.

A Protestáns Kör szervezői

A Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola óvodája óvónői állást hirdet szeptemberi belépéssel. Jelentkezni lehet az ovoda@podmaniczky-evangelikus.hu e-mail címen. Az óvoda címe: 1173 Budapest, Gyökér u. 5.

Fel-, illetve meghívás

Tizenöt évvel ezelőtt a dunántúli evangélikusok életében új szakasz kezdődött. Az 1997. február 22-én – nem kevés vitával és érzelmi viharral – meghozott zsinati döntés értelmében újraindulhatott a harmadik egyházkerület szolgálata *Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület* néven 2000-ben. A zsinati döntés dátumához kötött napon emlékezünk kerületünk újraeledésére.

Kérjük kerületünk gyülekezeteit, hogy 2015. február 22-én, böjt 1. vasárnapján istentiszteleti közösségükben emlékezzenek meg az évfordulóról. Imádkozzanak a kerületben folyó szolgálatokért, illetve az itt szolgáló lelkészekért, vezetőikért, a kerületünket alkotó egyházmegyékért és vezetőikért.

A felhíváson kívül egy meghívást is tolmácsolok. A veszprémi gyülekezet február 22-én 15 órakor kezdődő istentiszteletén emlékezik az újrakezdesre, ahol az újjáalakult kerület első püspöke, *Ittész János* hirdeti Isten ígését. Az otthoni megemlékezés mellett szeretettel invitáljuk testvéreinket erre az alkalomra is.

A születésnapot megelőző pénteken és szombaton (február 20–21.) tartjuk Révfülöpön a dunántúli gyülekezetek elnökségeinek konferenciáját, ahol szintén megemlékezünk erről az egyháztörténetileg is jelentős döntésről és eseményről. Természetesen erre a konferenciára is hívjuk és várjuk minden gyülekezetünk lelkészét, felügyelőjét.

■ MÉSZÁROS TAMÁS, egyházkerületi felügyelő

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhon vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

Egy év előre

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Ha valaki hajlamos arra, hogy minden év elején újévi fogadalmat tegyen, akkor valószínűleg az is igaz rá, hogy a fogadalmi februárban már rég a fedés homályába merültek. Pedig teljesen helyénvaló elgondolkozni ilyenkor, hogy mely régi és rossz szokásunkat lenne érdemes elhagynunk idén, és mely jó szokást lenne hasznos magunkra öltenünk. De még ennél nagyobb fába is vágthatjuk a fejszénket az év elején, mégpedig egy izgalmas évindító keretében.

E sorok írója nem időgazdálkodás-menedzsment-guru, nem is megrögzött tervező vagy „control freak”, azaz olyasvalaki, aki rosszul érzi magát, ha nem ő irányít, és tart minden szálát a kezében. Viszont a legtöbb emberhez hasonlóan szeretne megvalósítani dolgokat, vagy éppen csak egyszerűen jobban érezni magát a bőrén. Úgyhogy idén nemcsak a szokásos tennivalólistáival bajlódik, hanem az *Év-iránytű* nevű kezdeményezés évrendező füzetével is tett egy próbát. És miért pont az év második hónapjának közepén születik erről cikk? Mert már egy hónap is elég, hogy érezzük az év megtervezésének kedvező hatásait.

De mi is az az évrendezés? Mint tennivaló a <http://yearcompass.com> oldalon található kis füzet letöltése és kitöltése. Mint folyamat pedig nem más, mint tervkészítés az előttünk álló tizenkét hónapra. Persze az évtervezés nem kezdődhet másként, mint az előző év lezárásával, ami ez esetben kilencoldalyi elgondolkodtató feladatként jelentkezik.

tegóriára osztás itt is előkerül, és ez az az oldal, amelyen azt javasolják, hogy a kitöltése után mindenki vágja ki, és függessze olyan helyre, ahol naponta láthatja.

A tíz kategória tíz olyan terület, amellyel foglalkozni fogunk a következő évben. Az első a család és magánélet, a második a munka, tanulás és hivatás, a harmadik a körülmények (lakás, tárgyak), a negyedik a pihenés, kikapcsolódás és alkotás, az ötödik a barátok, közösség és szolgálat, a hatodik a fizikai, testi fejlődés, a hetedik a mentális, szellemi gyarapodás, a nyolcadik az érzelmi, spirituális fejlődés, a kilencedik pedig a pénzügyi szekció. A tizedik rész a bakancslista nevet kapta, ide azok a célok tartoznak, amelyeket mindenképpen szeretnénk elérni.

Az egyik nagyon izgalmas tény is érdemes megemlíteni: az éviránytű magyar kezdeményezés, de lassan már globális mozgalommá női ki magát. Készítői ugyanis nemcsak kitöltötték a feladatokat és megtervezték a füzetet, de mindezt úgy valósították meg, hogy önkéntes fordítók saját nyelvi változatokat is készíthetnek belőle. Így a füzet már tíz nyelven elérhető, köztük eszperantó is, és még jó pár nyelven készül belőle a fordítás. Tavaly év végén a magyar változatot már több tízezer alkalommal töltötték le, így számíthatunk arra, hogy remek hagyomány kerekedik az év megtervezéséből.

■ N. B.

Húsz év a diakónia szolgálatában

► Húsz évvel ezelőtt nyílt meg Gödöllőn az első anyaotthon Magyarországon, még abban az épületben, amelyben ma a Tessedik Sámuel Evangélikus Szeretetotthon és Családok Átmeneti Otthona működik. Az intézmény jubileumának megünneplésére gyűltek össze a lakók és a hívek az idősek otthonában tavaly decemberben. Hálát adtak Istennek azért is, hogy uniós támogatásból mindkét épületet felújíthatták.

A száznyolcmillió forintos összköltésű beruházás keretében az épületek teljes külső szigetelést kaptak, és kicserélték az összes nyílászárót. Ezenkívül az elektromos áram, illetve a meleg víz előállítására napelemeket és napkollektorokat szereltek fel, valamint beüzemelték egy igen korszerű falgázósító kazánt, mely mindkét otthon fűtését ellátja.

Az ünnepi istentiszteleten népes gyülekezet vett részt: lakók – beleértve a családok átmeneti otthonában élő negyven főt is –, hozzátartozók, munkatársak és vendégek.

Az igehirdetés szolgálatát dr. Fabiny Tamás végezte. Az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke az *Útmutató* 2015. évi igéje – „Fogadjátok be egymást, ahogyan Krisztus is befogadott titeket Isten dicsőségére” (Róm 15,7) – alapján többek között arról beszélt, hogy az evangélikus egyháznak befogadó egyháznak kell lennie. Minderre bizonyosság az is, hogy olyan intézményeknek is a fenntartója, amelyekbe olyan édesanyák, gyermekek (sőt most már teljes családok is) kerülnek, akiknek az élete válságba jutott, és segítség nélkül nem lenne kiút a számunkra.

Ebben a szolgálatban a legdrágább példa előttünk Krisztus – ahogyan Pál is bizonyoságot tesz erről a *Római levélben* –, aki befogadott minket Isten dicsőségére. Ám még egy fontos üzenete van ennek az igének: fogadjuk be mi is Krisztust, aki ma is jön, érkezik felénk, szeretne életünkben, otthonunkban lakni – mutatott rá az igehirdető.

Az ünneplő gyülekezetet Mekis Ádám, az Észak-Pest Megyei Egyházmege esperese, Buda Annamária, egyházunk országos irodája diakóniai osztályának vezetője és Roszík Ágnes, az intézmény vezetője is köszöntötte.

Az istentisztelet végén az intézmény lelkésze, e sorok írója röviden beszámolt az elmúlt húsz évről, arról, hogy ma már új épületben van a családok átmeneti otthona. Volt idő, amikor három épületben nyolcvan (!) gondozott, többségükben édesanyák és gyermekek éltek. Ma a „régii” épületben található az idősek otthona; rendkívüli, talán egyedülálló is, hogy a két otthon egymás szomszédságában van, és sok alkalmon közösen vesznek részt idősek, édesanyák, édesapák, gyermekek.

■ ROSZÍK GÁBOR

Új helyen – változatlan kínálattal

Beszélgetés a Luther Kiadó régi-új könyvesboltjáról

– Az elkövetkezendő két-három évben hova menjenek azok, akik Önök-nél szeretnének vásárolni?

– Budapesten belül továbbra is a VIII. kerületben maradtunk, a Kiss József utca 2/A házszám alá költözött a bolt. Az új hely is jól megközelíthető: a Kiss József utca a Blaha Lujza tértől a második keresztutca a Keleti pályaudvar irányában. Az autóval érkezők elég könnyen találhatnak parkolóhelyet a környékünkön. Azoknak, akik a Blaha Lujza térről tömegközlekedéssel szeretnének hozzánk eljutni, a Népszínház utcából induló 99-es buszt ajánlom, amelynek az első megállója velünk szemben található. Ezenkívül a 4-es metró II. János Pál pápa téri megállója csupán pár perc kényelmes sétára van tőlünk.

– A Luther Kiadó többi részlege is itt található?

– Részben. A könyvesbolton kívül a pénzügyi és a csomagolási-postázási részleg költözött a 2/A szám alá. *Kendeh K. Péter* igazgatónak, valamint a kiadó titkári és szerkesztői feladatokat ellátó munkatársainak az irodái a mellettünk lévő épületben, a 4. szám alatt bérelt helyiségekben találhatók. Tulajdonképpen mindannyian az úgynevezett Luther-ház egyik épület-tömbjében vagyunk; ez az otthona a budapesti szlovák ajkú gyülekezetnek is.

Az *Evangélikus Élet* szerkesztősége a IX. kerületbe, az Üllői út 25. szám alá költözött, őket ott találják meg az Olvasók.

– A mostani könyvesboltba belépve az előzőhöz képest jóval kisebb helyiségben találja magát az ember...

– Így van, viszont itt az Üllői úti üzlet szinte teljes kínálata elfér. Az igaz, hogy az előző hely jóval tágasabb volt ennél, de a nagy ablakok miatt a polcok szempontjából nagyon sok volt a holttér.

► Mint arról az *Evangélikus Élet* többször is hírt adott, egyházunk Üllői úti székházának felújítása miatt december végén a Luther Kiadó, így a hozzá tartozó könyvesbolt is – ideiglenesen – új helyre költözött. Széchenyi Magdolnával, a könyvesbolt vezetőjével beszélgettünk.

Szőke Edina és Széchenyi Magdolna a Luther Kiadó új könyvesboltjában

– Szőke Edina munkatársával együtt milyen kínálattal várják a magánszemélyeket, a gyülekezeti iratkeresztőket és a lelkészeket?

– Változatlan nyitva tartás mellett – hétköznapokon 9 és 17 óra kö-

zött – változatlan kínálattal. Saját kiadványaink mellett továbbra is áruljuk más kiadók könyveit, képes- és igéslapjait, valamint CD-ket, DVD-ket, kulcsstartókat és egyéb ajándéktárgyakat.

– A Luther Kiadó háza tájáról milyen könyvújdonásokra hívná fel Olvasóink figyelmét?

– Tavaly nyáron volt a Szérlózsza evangélikus ifjúsági találkozó tizedik, jubileumi alkalma. Ennek kapcsán je-

lent meg nem sokkal karácsony előtt *Mesterházy Balázs Nyisszantások* című könyve, amely a találkozótól függetlenül is kellemes olvasmány. Igen resect volt, így hamar elfogyott a 2013-ban napvilágot látott, *Ízlelő – (Egy)háztáji ízeink* című szakácskönyv. Ennek második, változatlan utánnomása decembertől újra kapható.

Idén megjelent a *Credo* evangélikus folyóirat új száma. *Szabó Lajos* szerkesztésében készül egy új evangélikus kereszteselési kézikönyv, valamint hamarosan befejezik a szerkesztők a *Luthersorozat Igehirdetések* című kötetét. A Luther Kiadó „új műfajt teremt” majd *Kamarás István Titkos kutatónapló* című ifjúsági regényével.

Ezen kívül, tudomásom szerint, a napokban megnyomdába a magánkiadásban készült, de majd nálunk is kapható interjúkötet *Küldetésben* címmel, amely *Weisz Jenő* Németországban élő nyugalmazott evangélikus lelkész igen sokszínű élettörténetét mutatja be.

– Más kiadók újdonásai közül is tudna ajánlani?

– A Kálvin Kiadó gondozásában egy új gyerekbiblia kerül könyvesboltunk polcára *Kicsik képes Bibliája* címmel. A Harmat Kiadó égisze alatt megjelenő *Family* magazin legújabb száma a házasság hetére koncentrál, illetve mi is áruljuk *A házasságról* című könyvet.

– Ha valaki nem tud elmenni a könyvesboltba, hogy személyesen vásárolja meg a kiválasztott termékeket, hogyan juthat hozzájuk?

– Ez esetben írásban küldje el hozzáunk megrendelését a kiado@lutheran.hu e-mail címre vagy az 1085 Budapest, Üllői út 24. postacímre. A megrendelés beérkezése után változatlan díjszabás mellett postázzuk ki a kért kiadványokat.

■ BODA SZUSZSA

HÍREK, HIRDETÉSEK

GYÁSZJELENTÉS

„Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úr neve!” (Jób 1,21)

Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy özv. dr. Imreh Károlyné született Rác Ildikó hosszan tartó, türellemmel viselt betegségben, életének 76. évében, február 3-án elhunyt. Végakarata szerint hamvait február 21-én 13 órakor helyezük örök nyugalomra a Nádasi temetőben evangélikus szertartás szerint.

A gyászoló család

GYÁSZJELENTÉS

„Uram, Istenem! Sok csodás tervet vittél véghez értünk, nincs hozzád fogható. Szeretném hirdetni és elmondani, de több annál, amit fel tudnék sorolni. (Zsolt 40,6)

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a szerető anyja, nagymama, dédmama, Pröhlle Henrikné Samarjay Éva január 30-án, életének 99. évében csendesen elhunyt. Végső nyughelyére február 25-én 13 órakor kísérik a Farkasréti temető Hóvirág utcai ravatalozójából.

A gyászoló család

GYÁSZJELENTÉS

„Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,28)

Megrendült lélekkel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a drága feleség, édesanya, nagymama, testvér és keresztanya, Koszorús Oszkárné Kovács Hajnalka aranydiplomás óvodapedagógus, evangélikus presbiter, a Fénysugár nyugdíjas-egyesület elnöke életének 71., boldog házasságának 50. évében, január 30-án visszaadta lelkét Teremtő Urának.

Drága halottunk gyászszertartását február 14-én, szombaton 10.30-kor tartjuk az orosházi evangélikus templomban, urnáját az Alvégi temetőben helyezük el.

A gyászoló család

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (február 15.)

Jézus mondta: „Aki tehát hallja tőlem ezeket a beszédeket, és cselekszi azokat, hasonló a bölcs emberhez, aki kősziklára építette a házat.” Mt 7,24 (5Móz 5,33; Mk 8,31–38; 1Kor 13,1–13; Zsolt 60) A Hegyi beszédet lezáró példázatban Jézus tanításának tettekre váltásán van a hangsúly. A cselekvő kereszténység teszi hitünket, Krisztus-követésünket teljessé és díszessé, életünket boldoggá, bizonyágtételünket hitelessé. Jelen és eljövendő életünknek ez ad biztos, viharoknak ellenálló, ítéletidőben is megálló alapot. Az utolsó ítéletben értékállóan fénylenek a hitből fakadó jó cselekedetek. Ezzel együtt igaz, hogy Jézus nélkül semmit sem tudunk cselekedni.

Hétfő (február 16.)

Könyörüljétek azokon, akik kételkednek. Júd 22 (Ez 34,12a; Lk 13,31–35; Róm 3,1–8) Júdás levele a szakadásokat támasztó hamis tanítók tévelygése ellen, az általuk félrevezetett gyülekezeti tagok meggyőzéséért íródott. Meginogni, eltévelyedni – kinek-kinek vágyai és vonzásai mentén – nem nehéz. Elbukni sem nehéz. Figyelnünk és vigyáznunk kell ezért egymásra s a közösségre, melynek tagjai vagyunk. Menni az elmaradó testvér után, vételre, hamisságra és bűnös gyakorlatra szeretettel rámutatni, bizonytalankodót bátorítani, botladozó kezét megfogni, elbukottat felállni segíteni, köreinkből távozóknak a visszatérést lehetővé tenni, gyülekezeteink egységén, szentségén, tanításbeli és erkölcsi tisztaságán munkálkodni és afelett örködni: kötelességünk.

Kedd (február 17.)

Az Úr Józseffel volt, és eredményessé tette az Úr, amihez hozzáfogott. 1Móz 39,23b (1Pt 3,9; Lk 5,33–39; Róm 3,9–20) Isten velünk létének és munkálkodásának legtöbbször nincsenek látványos jelei. Diszkrét, amolyan színpalak mögötti, életünk mélypontjait is átjáró jelenlét és munkálkodás az övé. Így volt az Úr Józseffel a börtönben, aki évekip a börtönparancsnok helyett dolgozott. Dolgozott – ezt tudta Isten megáldani, eredményessé tenni. A sikert, az előremenetelt, az áldást, a gondviselést az emberi és az isteni hozzáadott érték együtt alkotja. Hozzáállásunknak, tetteinknek, szavainknak ezért fontosabb szerepük van, mint gondolnánk. Isten áldásának és gondviselésének lehetünk általuk eszközei, hordozói. Bárhol, bármikor.

Szerda (február 18.)

Amikor újra együtt voltak Galileában, így szólt Jézus [a tanítványokhoz]: „Az Emberfia emberek kezébe adatik, és megölik őt, de a harmadik napon feltámad.” Mt 17,22–23a (Zak 4,10; Mt 6,16–21; Róm 3,21–26) Jézus a kereszttel bírásával a megváltás tényére próbálja tanítványait felkészíteni. A rá váró szenvedésről szenttelenül beszél. Mintha ezzel akarná megnyugtatni őket: ő tudja, várja, aminek jönnie és történnie kell, majd meglátják, milyen erős lesz, s mennyire ura az eseményeknek. Valóban meglátták a „vért izzadó” Jézust. Jézus halálának és feltámadásának szemtanúiból tanúkká, hitvallókká váltak. Lelke által mi is azok lehetünk. Azok vagyunk?

Csütörtök (február 19.)

Boáz ezt mondta Ruthnak: [Az Úr] szárnyai alá jöttél oltalmat keresni. Ruth 2,12 (Ef 2,19; Zak 7,2–13; Róm 3,27–31) Boáz metaforája segít megérteni, hogy milyen Isten. Hogyan az anyamadár szárnyai alatt biztonságban vannak a fiókák, úgy találok mi is oltalmazó menedéket Istennél. Az ígért földjére emigránsként érkező Ruth számára is bebizonyosodott ez. Izráel Istenében és Izráel földjén védelmező otthonra talált. Mennyei és földi értelemben egyaránt. Európában az elkövetkező évtizedek egyik problémáját a menekültek áradata okozhatja. Akarunk- és tudunk-e, mint Boáz, a Gondviselés eszközévé válni azoknak a menekülteknek, bevándorlóknak, idegeneknek az életében, akik a mi világi és vallási közösségeinket keresik meg az oltalomra-otthonra találás reményében? Nyitjuk vagy zárjuk előttük ajtóinkat? Isten szeretete zavarba ejtően tág ölelésű, szárnyai alatt sok hely van.

Péntek (február 20.)

Dicsérje őt a nap és a hold, dicsérje minden fényes csillag! (...) mert ő parancsolt, és azok létrejöttek. Zsolt 148,3,5 (Jel 15,3b; Jn 8,21–30; Róm 4,1–12) A mai nap igéje az Assisi Szent Ferenc Naphimnuszát ihlető zsoltárból való. Nap, hold, csillagok, az élő és az élettelen természet: társaink, fivéreink, nővéreink nemcsak a teremtésben és az özönvíz utáni szövetségben, hanem Isten dicséretében is. Számos zsoltár példázta ezt. Kezdetben kapott isteni felhatalmazásunkat, a „kulturparancsot” – a gondozást és őrzést – ezért úgy kell gyakorolnunk, ahogyan Isten gyakorolja hatalmát: a ránk bízott környezet óvó, gondoskodó, támogató, éltető szolgálatával.

Szombat (február 21.)

Ki vagyok én, Uram, ó, Uram? És mi az én házam népe, hogy eljuttattál engem idáig? 2Sám 7,18b (2Tim 1,9; Dán 5,1–7.17–30; Róm 4,13–25) Végtelen tisztelettel, alázattal, Izráel és Júda felkent királyaként is kicsinysége tudatában áll Dávid imájában Isten elé. Tekintélyét, sikereit Isten szándéka megvalósulásaként fogadja és köszöni meg. Szavai bennünket is imára: alázatos megállásra, hálaadásra szólítanak – a sok jóért, áldásért, melyet életünk során Isten elhalmozott. Vegyük sorra őket! Emlékezzünk! Ha félünk megszólítani a Mindenhatót, gondoljunk Jézusra: Így imádkozzatok!...

■ MAGYARKUTI GYULÁNÉ TÓTH KATALIN

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 15-étől február 22-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
7.35 / Duna Tv Világ-Nézet Házigazda: Fabiny Tamás	8.00 / Duna Tv Isten kezében	5.15 / M1 Hajnali gondolatok	6.20 / RTL Klub Hungarikumok – Made in Hungary (magazinműsor)
9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból	14.04 / Bartók rádió XXVI. Bartók Béla nemzetközi kórusverseny és folklórfesztivál	8.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Napi útravaló	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
10.00 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenei magazin)	15.05 / Duna World Baptista ifjúsági műsor	8.35 / Duna Tv Virágzó Magyarország (ismeretterjesztő sorozat)	14.09 / Bartók rádió Bach: Sei gegrüßet Jesu gütig – korálpartita BWV 768.
10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Esztergomból	15.30 / M3 A Tízparancsolat ma	9.40 / Pax Tv Így készült – Valahol Európában (riportfilm)	14.30 / Duna World Református magazin
11.40 / M1 Evangélikus templomok	16.30 / Kontakt Rádió (Budapest-Terézváros) Lélekhangoló	13.19 / Bartók rádió Kamarahangverseny a sárospataki vár lovagtermében	21.20 / M1 Szabadság tér '89 (történelmi magazinműsor)
14.00 / Pax Tv Az egyházak üzenete – Számadás, számvetés	20.00 / Pax Tv Kút (élő interaktív műsor)	14.40 / Pax Tv A tudomány vonzásában (riportfilm)	21.35 / Duna Tv Dumas (francia életrajzi dráma, 2010) (105')
Vendég: Gáncs Péter elnök-püspök	Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész	21.20 / M3 Viadukt (magyar–NSZK–amerikai filmdráma, 1982) (96')	22.00 / M3 Heltai Jenő: Naftalin (magyar tévéfilm, 1963) (78')
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus istentisztelet (credoradio.hu)	21.15 / Duna Tv Besence Open (magyar dokumentumfilm)		

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
12.05 / Bartók rádió Hangverseny-különlegességek Jean Guillou orgonál	5.15 / M1 Hajnali gondolatok	7.20 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)	8.00 / Civil Rádió – FM 98 (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
13.15 / Pax Tv Reformáció istentisztelet a Kálvin téri református templomban	9.40 / Pax Tv Életutak tanúságtétele	11.30 / M. Katolikus Rádió Asztali áldás (gasztronómiai magazin)	9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
14.45 / Duna Tv A burgonya kultúrtörténete (osztrák ismeretterjesztő film)	Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület sorozata	13.20 / Pax Tv Nagy Gyula (emlékműsor)	9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet böjt kezdetén Lipcseből
15.05 / Duna World Életművész	10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus magazin (credoradio.hu)	15.30 / Szent István Rádió (Észak-Magyarország) Testvéregyházak főlórája	11.00 / Duna Tv Református istentisztelet közvetítése Debrecenből
Agócs Gergely népzeneész	10.05 / Kontakt Rádió (Budapest-Terézváros) Lélekhangoló	Benne: Lélekhangoló (szentistvanradio.hu)	17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus istentisztelet felvételről (credoradio.hu)
20.30 / M1 A csodacsapat (francia vígjáték, 2013) (97')	Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (kontaktradio.hu)	16.15 / Duna Tv Felmegyek a miniszterhez (magyar játékfilm, 1961) (97')	21.30 / Pax Tv Ökumenikus imaheti istentisztelet
21.15 / M3 A kör négyzögesítése (magyar tévéfilm, 1984) (77')	11.07 / Kossuth rádió A Hely (riportműsor)	19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Dzsessztanzak	Igét hirdet: Gáncs Péter elnök-püspök és Erdő Péter bíboros
21.20 / Pax Tv Húszéves a Mandák kórus	Hangistálló	Bánó Zoltán dzsessztörténeti műsora	
23.15 / Duna Tv Rokonok	14.05 / Kossuth rádió Arcvonalok (portréműsor)	20.50 / Duna Tv Kabaré (amerikai játékfilm, 1972) (123')	
A tatabányai Jászai Mari Színház előadása	Udvaros Béla Magyar Örökség díjas rendező		

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandordobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). Munkatárs: Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Eszedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). Szerkesztőbizottság: Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, Orosz Gábor Viktor, Pröhlle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

